

2020-074

Archeologienota Gijverinkhove Weegschede 39B

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

19-6-2020

Titel: Archeologienota Gijverinkhove Weegschede 39B

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2020D93

Intern projectnummer: 2020.074

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Gijverinkhove (Alveringem), Weegschede 39B

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 30811,09 en Y: 185643,72; X: 31078.64 en Y: 185789,90

Oppervlakte plangebied: 8571m²

Kadastergegevens: Alveringem, afdeling 6/Gijverinkhove, sectie A, percelen 404G en 404H (zie figuur 12)

Topografische kaart: zie figuur 10 en 11

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog), Regis Hancke en Peter Tyberghien (contactpersonen initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 19/06/2020

© Acke & Bracke bv, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	5
1.1. WETTELIJK KADER	5
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	5
1.2.1. VRAAGSTELLING	5
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	5
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	6
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	6
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	7
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	7
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	7
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	7
2. BUREAUONDERZOEK	8
2.1. HUIDIGE TOESTAND	8
2.2. GEPLANDE WERKEN	11
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	15
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	15
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	18
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	20
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	21
2.4. HISTORISCHE SITUERING	23
2.4.1. GIJVERINKHOVE	23
2.4.2. ALVERINGEM	23
2.4.3. PLANGEBIED	24
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	31
2.5.1. STEENTIJD	31
2.5.2. IJZERTIJD	31
2.5.3. ROMEINSE PERIODE	32
2.5.4. MIDDELEEUWEN	32
2.5.5. NIEUWE TIJD	32
2.5.6. NIEUWSTE TIJD	32
2.5.7. DATERING ONBEPAALD	33
3. SYNTHESE	34
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	34
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	35
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	36
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	37
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	37
4. SAMENVATTING	40

5. BIBLIOGRAFIE	43
------------------------	-----------

6. BIJLAGES	44
--------------------	-----------

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Gijverinkhove (Alveringem) Weegschede 39B (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de geplande ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein is ca. 8825m² groot en is gelegen ten noorden van de Weegschede, ter hoogte van huisnummer 39B. Het plangebied bestaat momenteel uit een magazijngebouw met kantoorruimtes (oppervlakte ca. 2170m²) aansluitend bij de Weegschede. Rondom het gebouw zijn verhardingen (oppervlakte ca. 2582m²) aanwezig, waarbinnen zich in het noordwesten nog een kleine loods (oppervlakte ca. 233m²) bevindt. Het noordelijke deel van het terrein (oppervlakte ca. 3840m²) is onbebouwd. Langs de westelijke zijde van het plangebied vloeit de Grote Beverdijkvaart. Het plangebied wordt omgeven door landbouwgronden en bebouwing langsheen de Weegschede.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Zicht op de voorzijde van het magazijn met kantoorruimtes aan de Weegschede 39B (bron: initiatiefnemer).

Figuur 3 Zicht op de achterzijde van het magazijn met kantoorruimtes aan de Weegschede 39B (bron: initiatiefnemer).

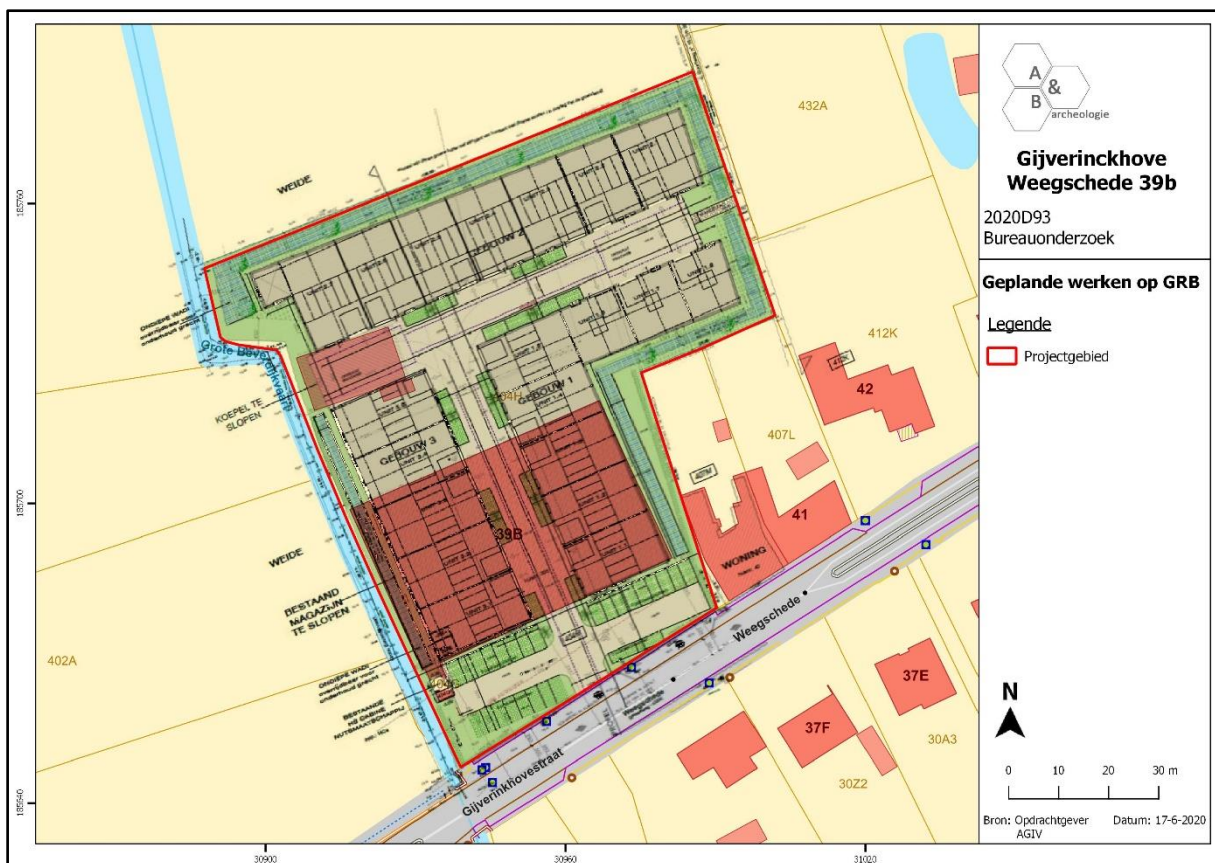
Figuur 4 Zicht op de verhardingen en loods ten noorden van het hoofdgebouw (bron: initiatiefnemer).

2.2. Geplande werken

De ontwerpplannen zijn te vinden in de bijlage, enkele uitsnedes worden hieronder weergegeven.

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw bedrijfsverzamelgebouw op het terrein. Hiertoe zal in eerste instantie de bestaande bebouwing en begroeiing worden verwijderd. Vervolgens zullen op het terrein drie nieuwe magazijngebouwen worden geconstrueerd. Gebouw 1 is L-vormig en bevindt zich langs de oostelijke zijde van het terrein. Het gebouw bestaat uit negen units en beslaat een oppervlakte van ca. 1440m². Langs de noordelijke zijde wordt een tweede blok ingeplant. Het gebouw bevat zeven units en heeft een oppervlakte van ca. 1530m². Een derde blok zal langs de westelijke zijde van het plangebied gebouwd worden. Deze zal bestaan uit vijf units en heeft een totale oppervlakte van ca. 1115m². Tussen de gebouwen zal een verharding worden aangelegd. Hierbinnen zullen parkeerplaatsen met grasdallen worden voorzien. Verder wordt rondom de bebouwing en verharding een groenzone aangelegd met infiltratievoorziening en wadi in het noorden, oosten en westen.

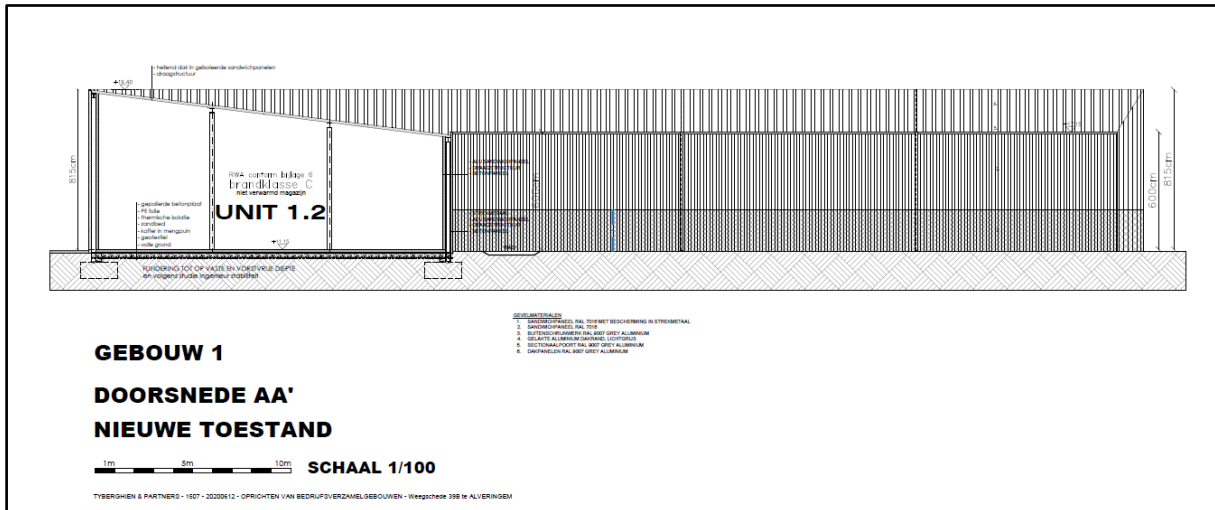
Er zullen dus aanzienlijke grondwerken plaatsvinden op het plangebied: de sloop van de bestaande bebouwing, het opbreken van de verharding, het bouwrijp maken van de percelen, de bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, de aanleg van nieuwe verhardingen, de funderingswerken, het optrekken van de gebouwen, de omgevingsaanleg, het uitgraven van de infiltratievoorzieningen en wadi. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Er kan uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring van 60 à 80cm, met plaatselijk diepere ingrepen voor de funderingskolommen van de gebouwen en nutsvoorzieningen.

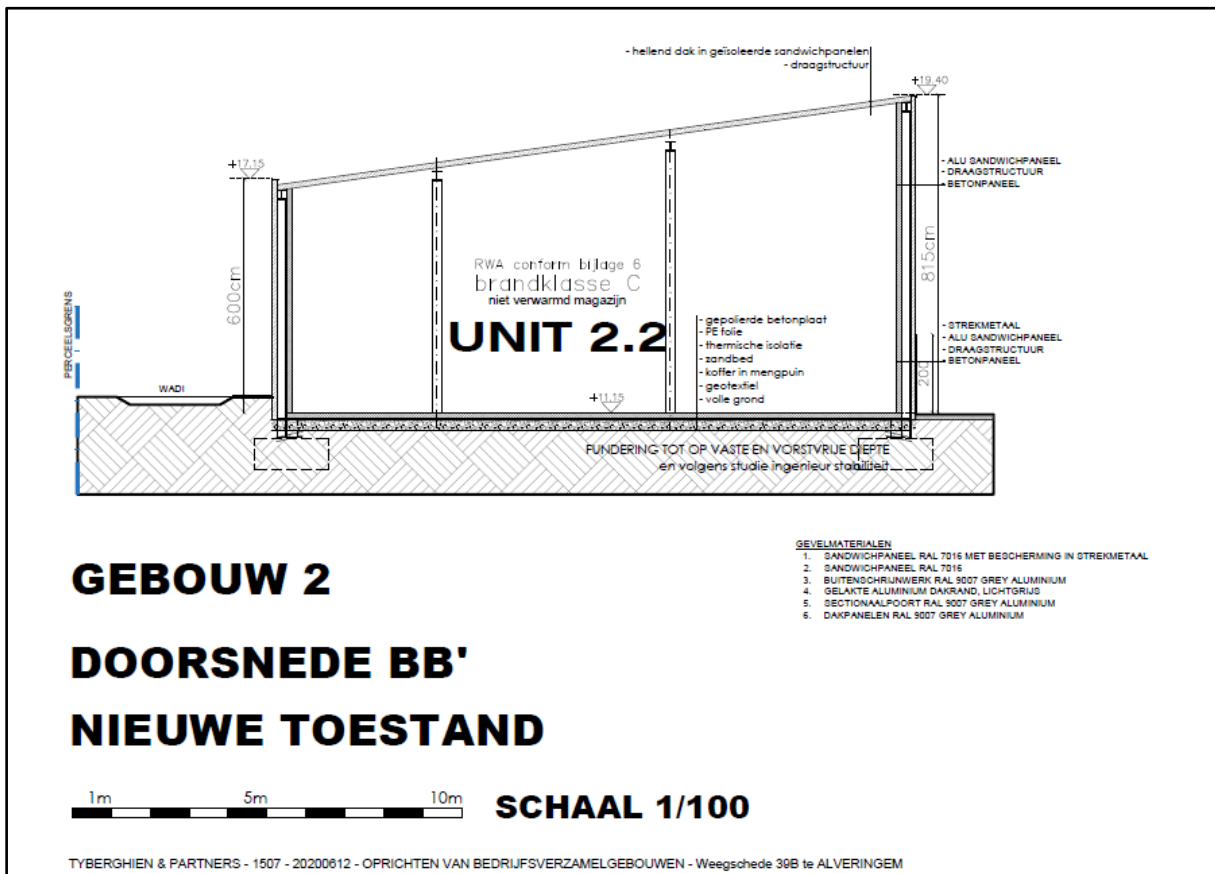
Figuur 5 Geplande werken geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).

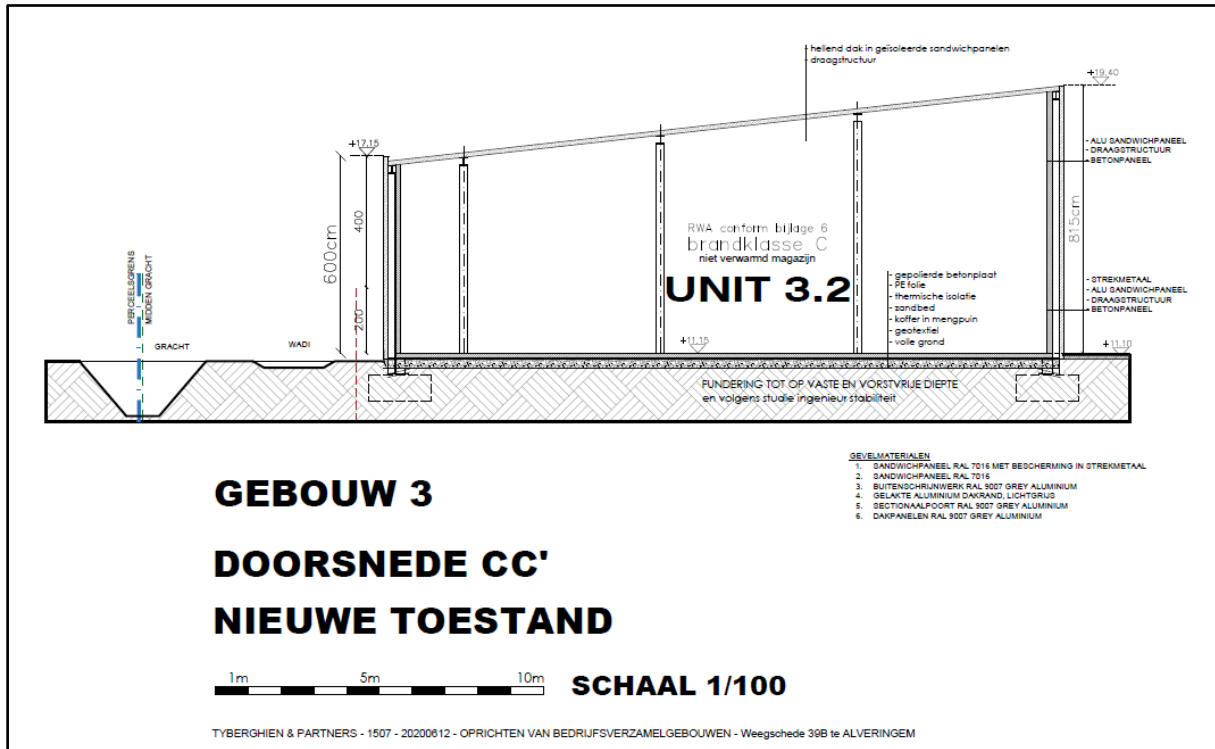
Figuur 6 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

Figuur 7 Snede van gebouw 1 (bron: initiatiefnemer).

Figuur 8 Snede van gebouw 2 (bron: initiatiefnemer).

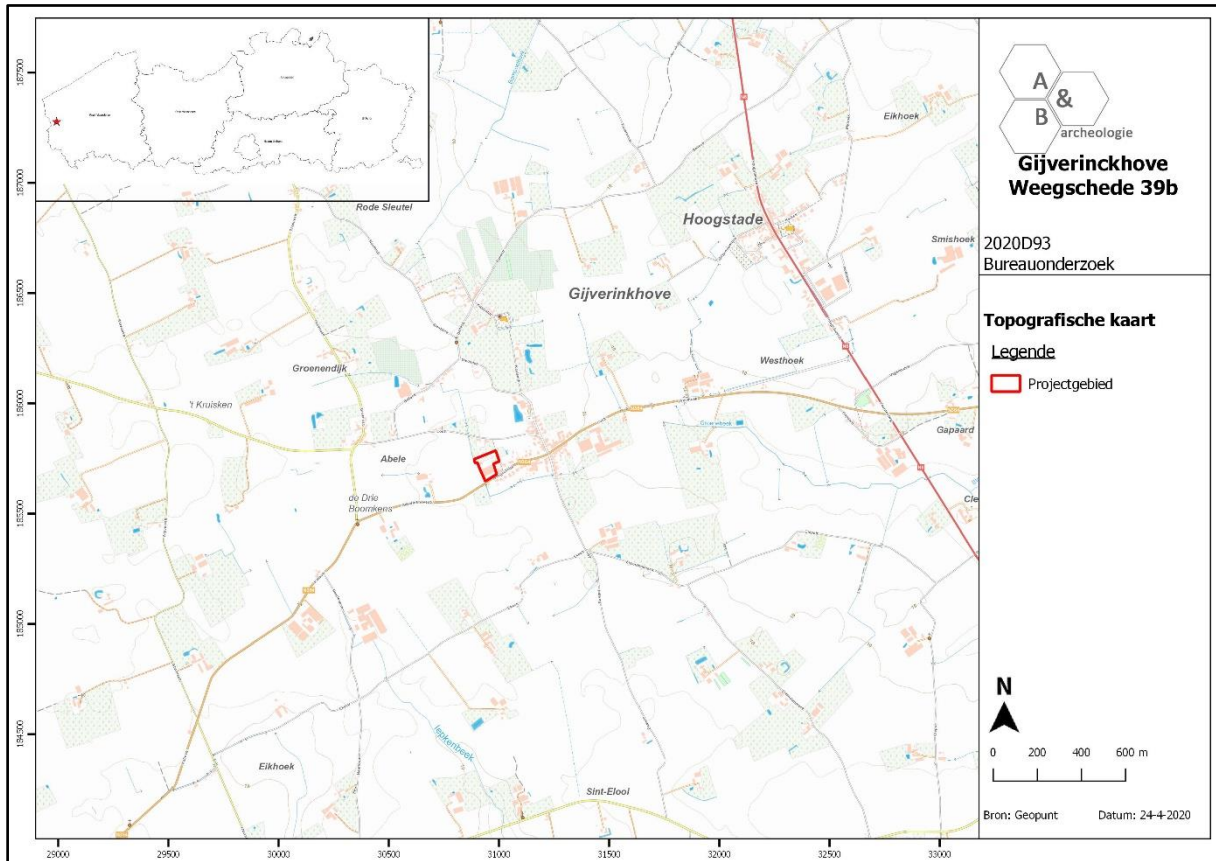
Figuur 9 Snede van gebouw 3 (bron: initiatiefnemer).

2.3. Landschappelijke ligging

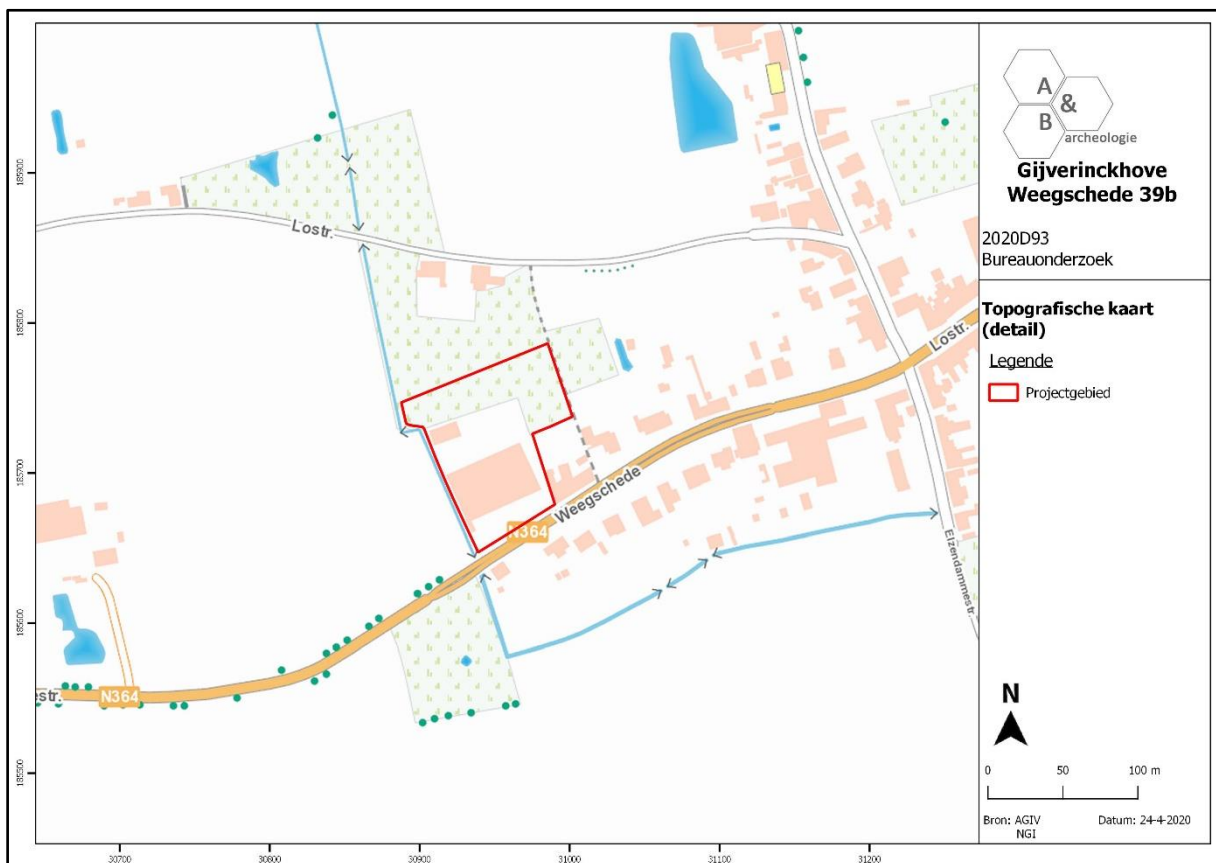
2.3.1. Topografische situering

Gijverinkhove maakt deel uit van de fusiegemeente Alveringem en is gelegen in het westen van de provincie West-Vlaanderen, op de grens met Frankrijk. Andere deelgemeenten van Alveringem zijn Oeren, Sint-Rijkers, Izenberge, Leisele, Hoogstade, Beveren en Stavele. Gijverinkhove bevindt zich ongeveer centraal binnen de fusiegemeente. De gemeente Alveringem grenst aan een groot aantal kleine dorpen. Zo grenst het in het noorden aan Wulveringem (Veurne), Eggewaartskappelle (Veurne) en Zoutenaai (Veurne), in het noordoosten aan Lampernisse (Diksmuide), in het oosten aan Lo (Lo-Reninge) en Pollinkhove (Lo-Reninge), in het zuidoosten aan Oostvleteren (Vleteren) en Westvleteren (Vleteren), in het zuiden aan Krombeke (Poperinge) en Proven (Poperinge), in het zuidwesten aan Roesbrugge-Haringe (Poperinge), Bambeke (Bambecke, Frankrijk) en Oostkappel (Oost-Cappel, Frankrijk), in het westen aan Hondschote (Hondschoote, Frankrijk) en in het noordwesten aan Houtem (Veurne) en Vinkem (Veurne). De IJzer stroomt in het zuiden door Alveringem. Daarnaast wordt de gemeente gekenmerkt door een groot aantal kleinere waterlopen, waarvan enkele aftakkingen zijn van de IJzer. Net ten zuiden en ten westen van het plangebied vloeit de Grote Beverdijkvaart, die een aftakking vormt van het Lokanaal. De N8 tussen Brussel en Koksijde doorsnijdt de gemeente en bevindt zich op ca. 1,8km ten oosten van het plangebied. Het plangebied bevindt zich op ca. 650m ten zuiden van het dorpscentrum van Gijverinkhove en op ca. 5,4km ten zuidwesten van het dorpscentrum van Alveringem. Het terrein wordt omgeven door landbouwgebied en door bebouwing langsheen de Weegschede en de Lostraat.

Op de bodemgebruikskarta van 2001 staat het zuidelijke deel van het plangebied hoofdzakelijk ingekleurd als 'andere bebouwing'. In het noordelijke deel wordt voornamelijk 'weiland' aangegeven. Dit komt grotendeels overeen met het huidige landgebruik. Langsheen de westelijke zijde wordt verder een deel 'akkerbouw' gekarteerd.

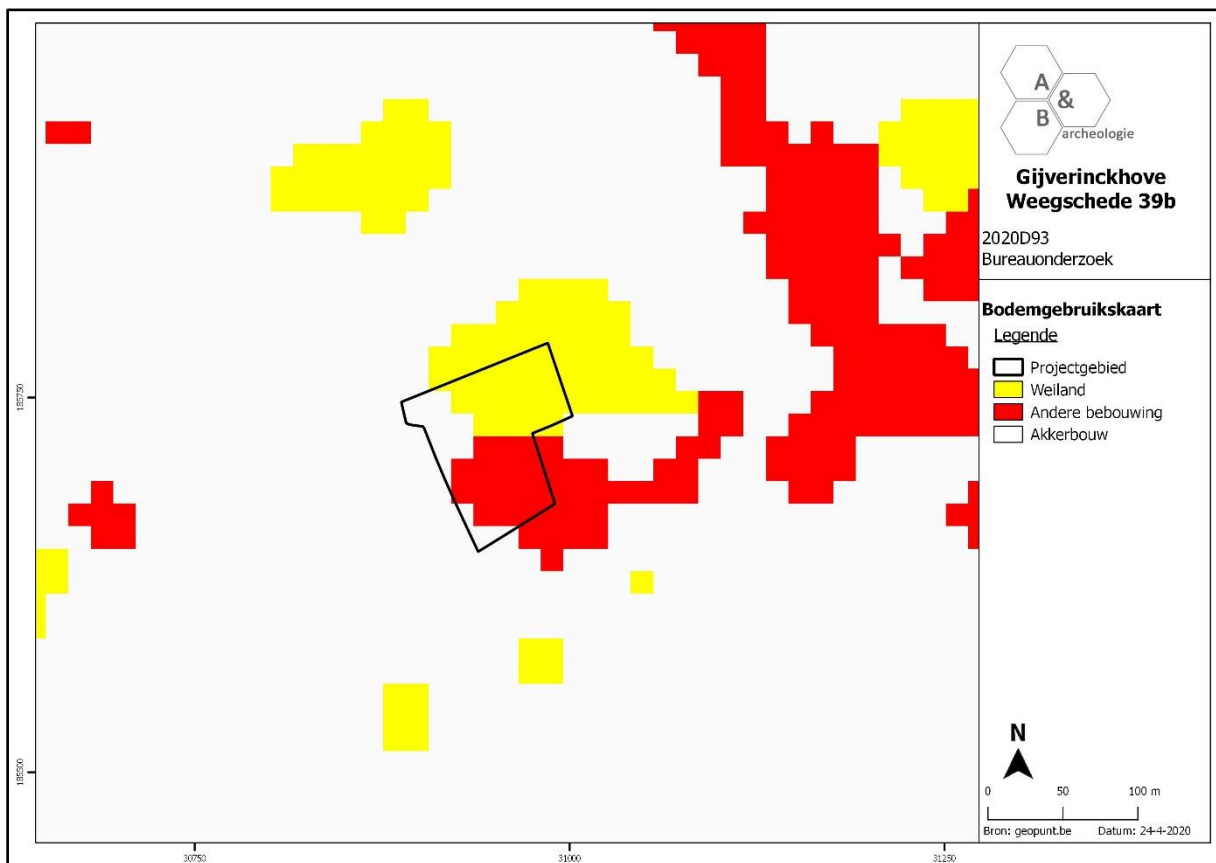
Figuur 10 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 11 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

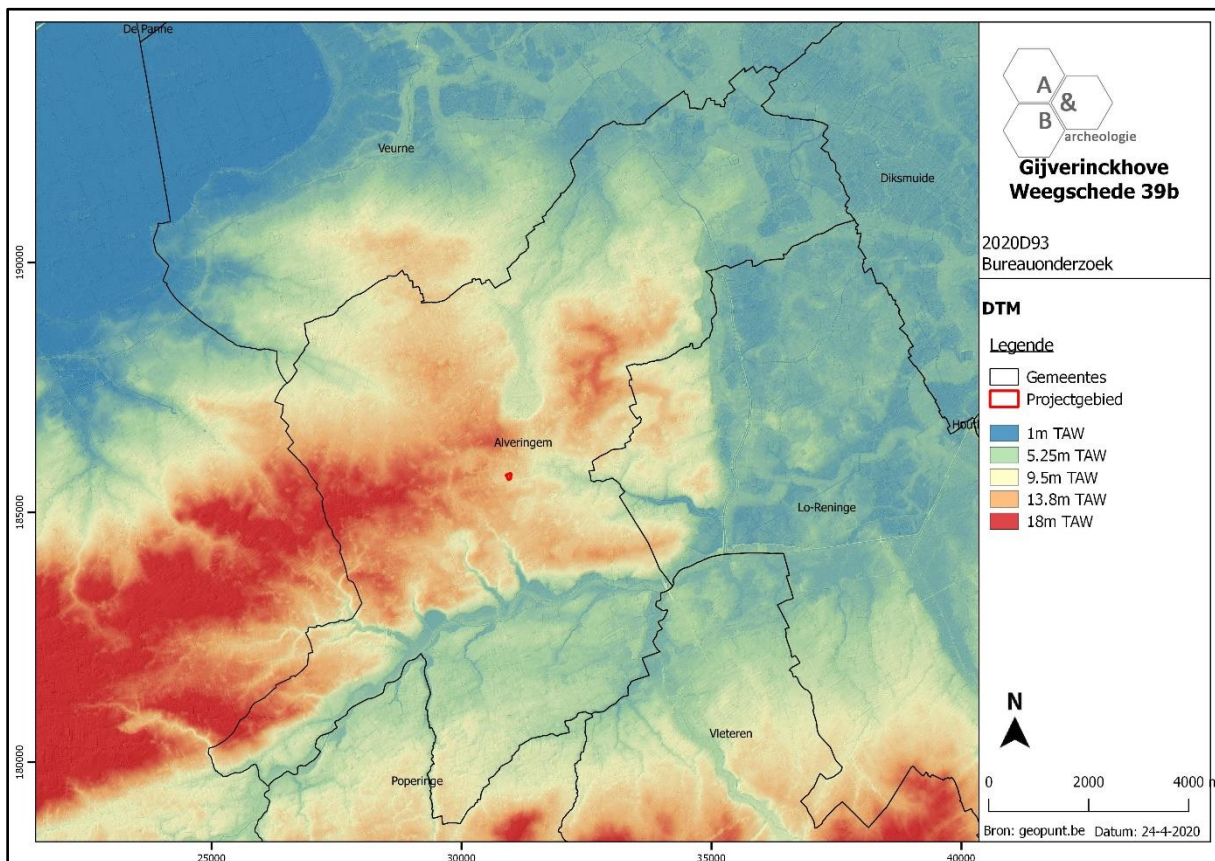
Figuur 12 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

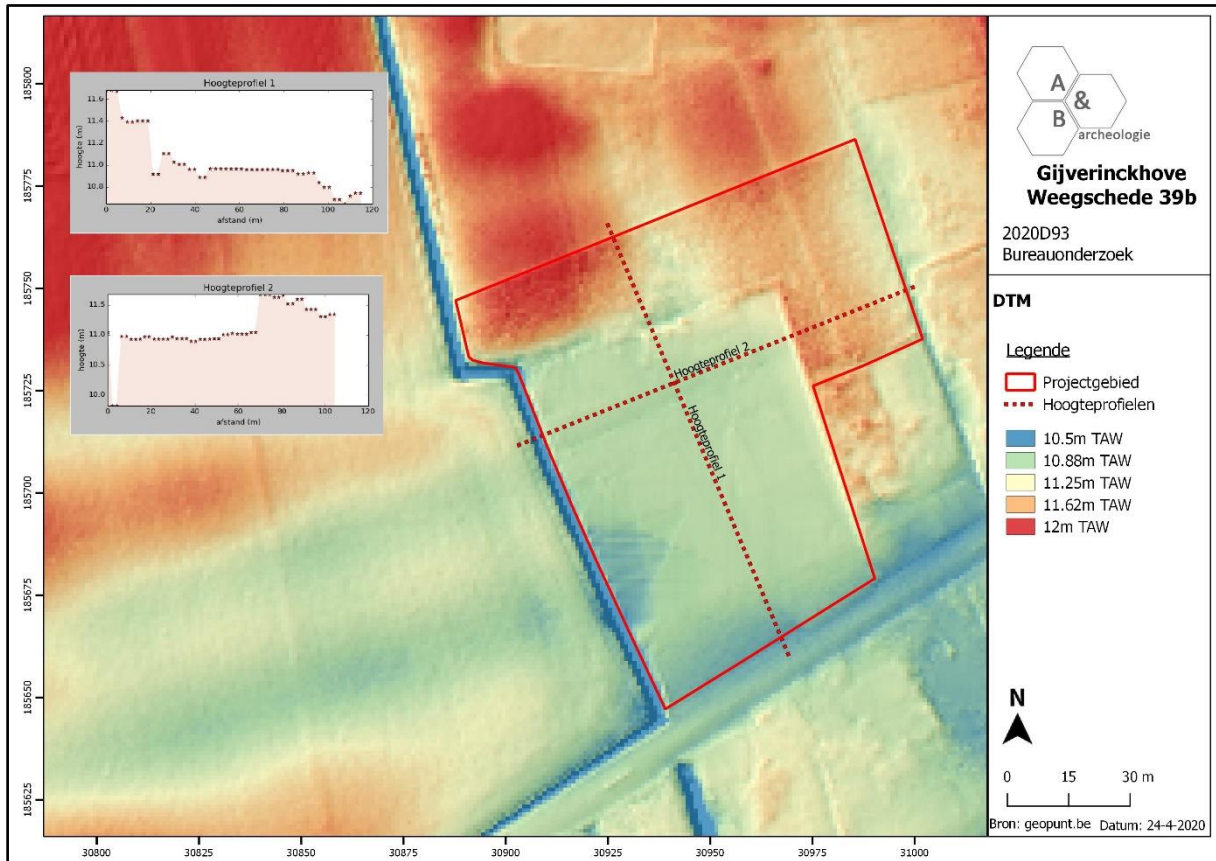
Figuur 13 Zicht op de bodemgebruikskarta met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

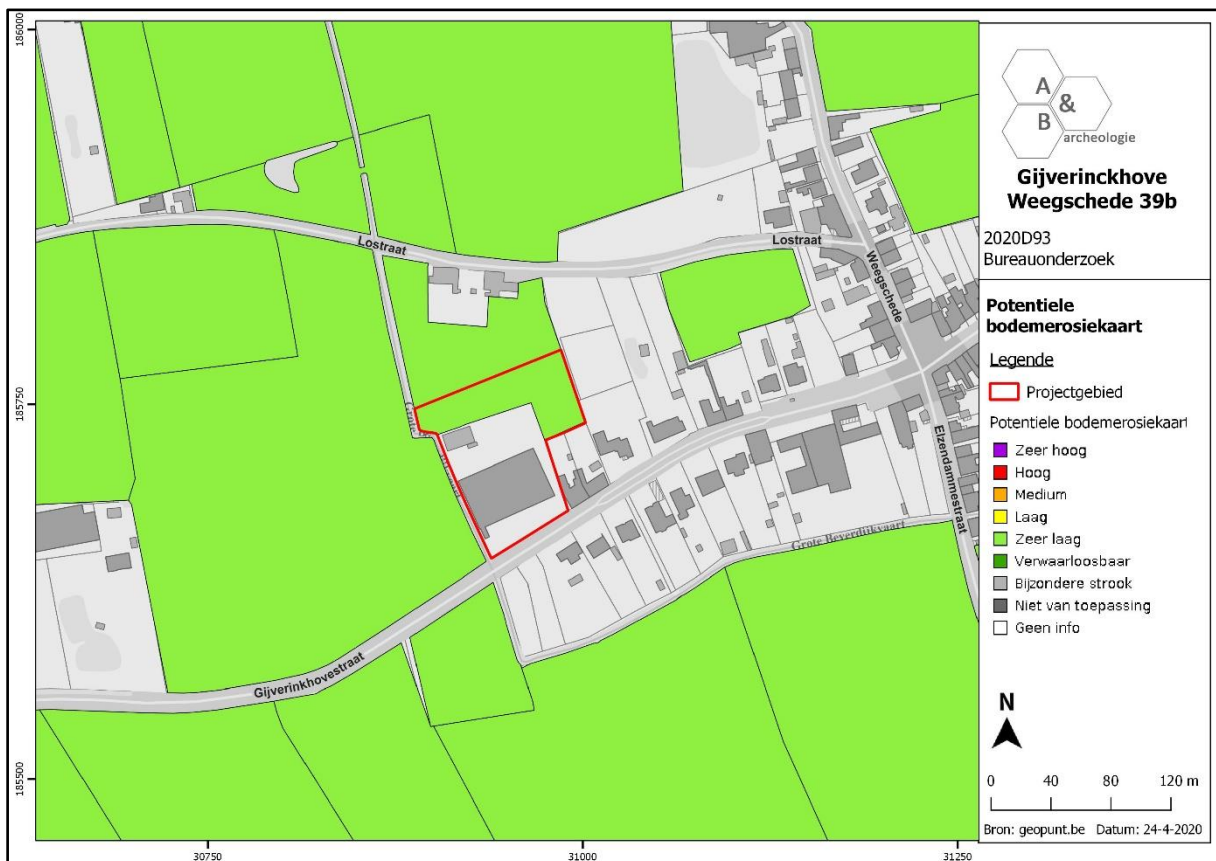
Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich in de Zandleem- en Leemstreek, op het plateau van Izenberge. Dit plateau is noordoost-zuidwest georiënteerd en heeft een maximale hoogteligging van ca. +26m TAW. Het landschap rondom het plangebied kenmerkt zich dus door hogere plateaugronden en lager gelegen, natte depressies van beek- en riviervalleien. Het plangebied bevindt zich op het oostelijke uiteinde van het plateau dat op deze plaats wordt ingesneden door verschillende depressies, o.a. ter hoogte van de Grote Beverdijkvaart (ca. +3m à +8m TAW) en de Bampoebeek/Wijdouwebeek (ca. +4m à +8m TAW). Het terrein bevindt zich aldus op een overgangszone. Op siteniveau kan op het digitale hoogtemodel worden afgeleid dat het noordelijke deel van het terrein een hogere ligging (gemiddeld ca. +11,5m TAW) kent ten opzichte van het zuidelijke, momenteel bebouwde gedeelte (gemiddeld ca. +10,9m TAW). Meteen ten westen kan de depressie van de Grote Beverdijkvaart worden onderscheiden. Op de potentiële bodemerosiekaart wordt aan het noordelijke deel van het terrein een zeer lage erosiegraad toegeschreven. Het bebouwde terreindeel wordt niet ingekleurd, wat aangeeft dat er geen informatie voorhanden is. Hier kan echter eveneens een zeer lage erosiegraad worden verwacht.

Figuur 14 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

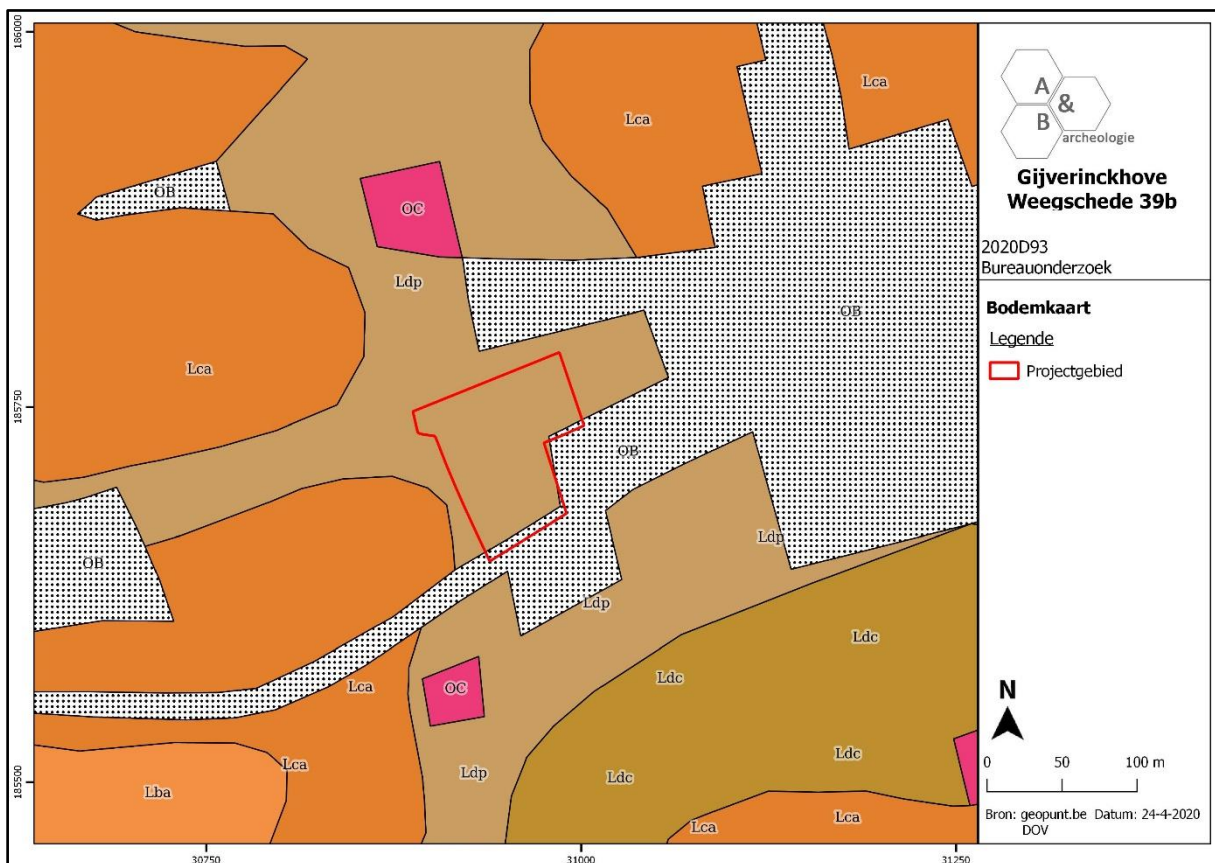
Figuur 15 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

Figuur 16 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

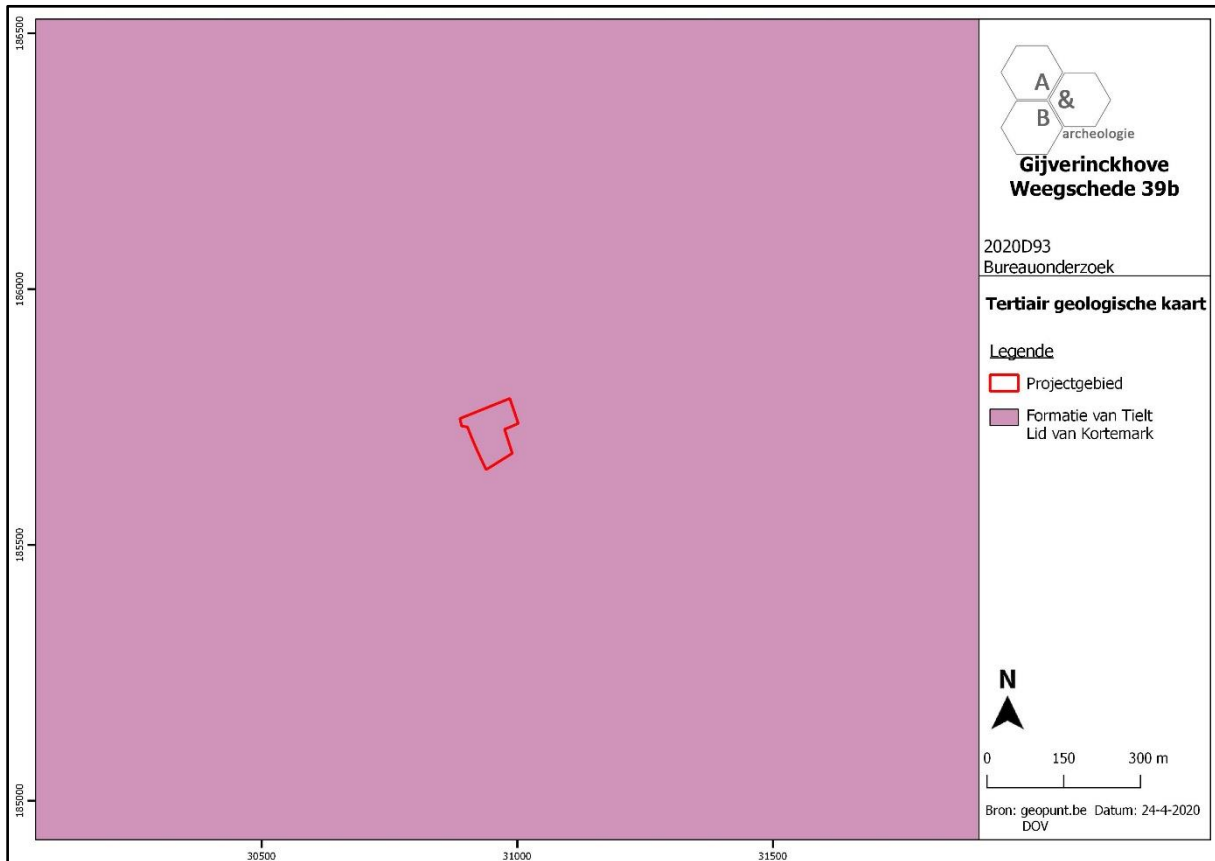
Op de bodemkaart wordt het grootste gedeelte van het plangebied gekarteerd als Ldp-bodem. Dit zijn matig natte zandleembodems zonder profielontwikkeling. Deze bodemserie omvat colluviale gronden die gekenmerkt zijn door een laag recent geërodeerd sediment. Meestal wordt op geringe tot matige diepte een bedolven textuur B-horizont of een Tertiair substraat aangetroffen. Het colluviaal dek onderscheidt zich van het autochtoon zandleem door de aanwezigheid van kleine houtskool- en baksteenrestjes. Roestverschijnselen beginnen tussen 50 en 80cm diepte. De waterhuishouding van deze bodems wordt in de winter gekenmerkt door wateroverlast. In de zomer is sprake van een gunstige waterhuishouding. Verder wordt in het zuiden en oosten een kleine strook van het plangebied ingekleurd als OB-bodem. Dit zijn bebouwde zones waarbij de oorspronkelijke bodemopbouw door ingrijpen van de mens werd gewijzigd of vernietigd.

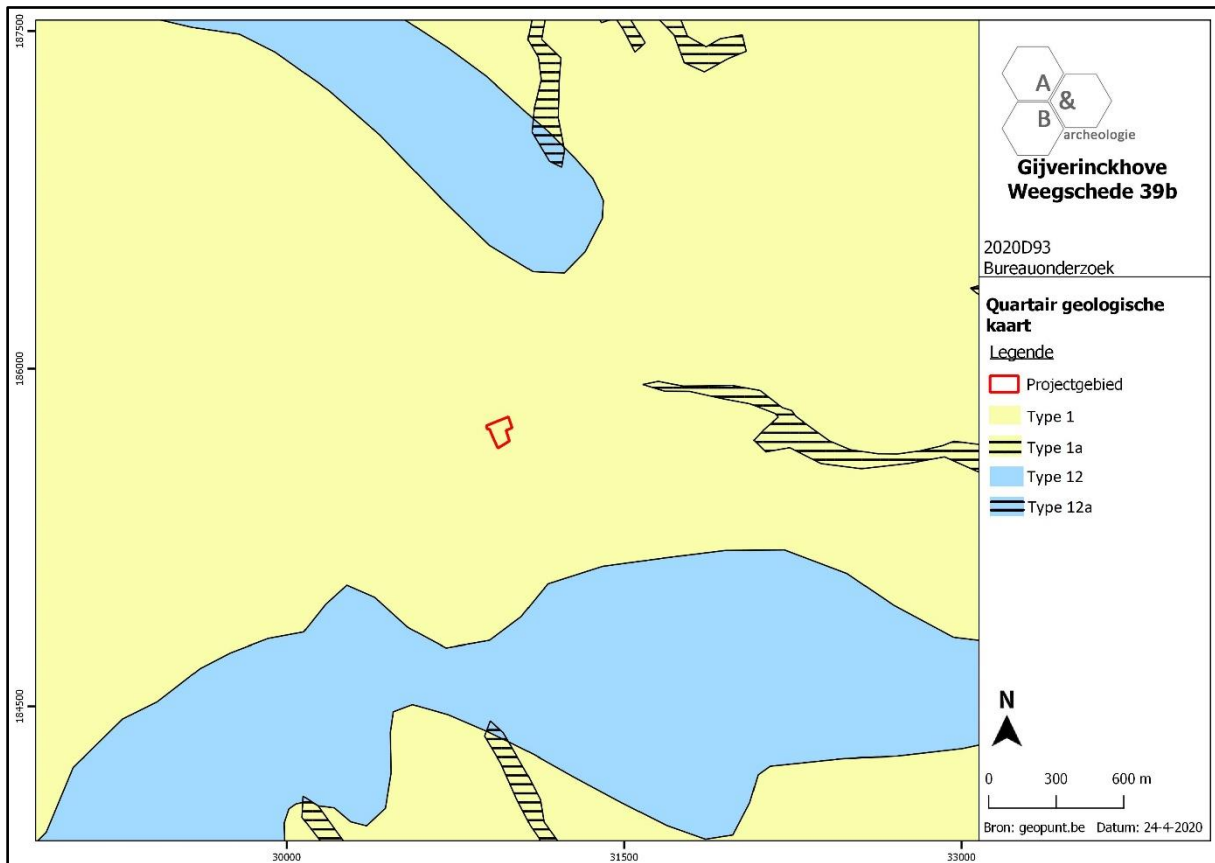
Figuur 17 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

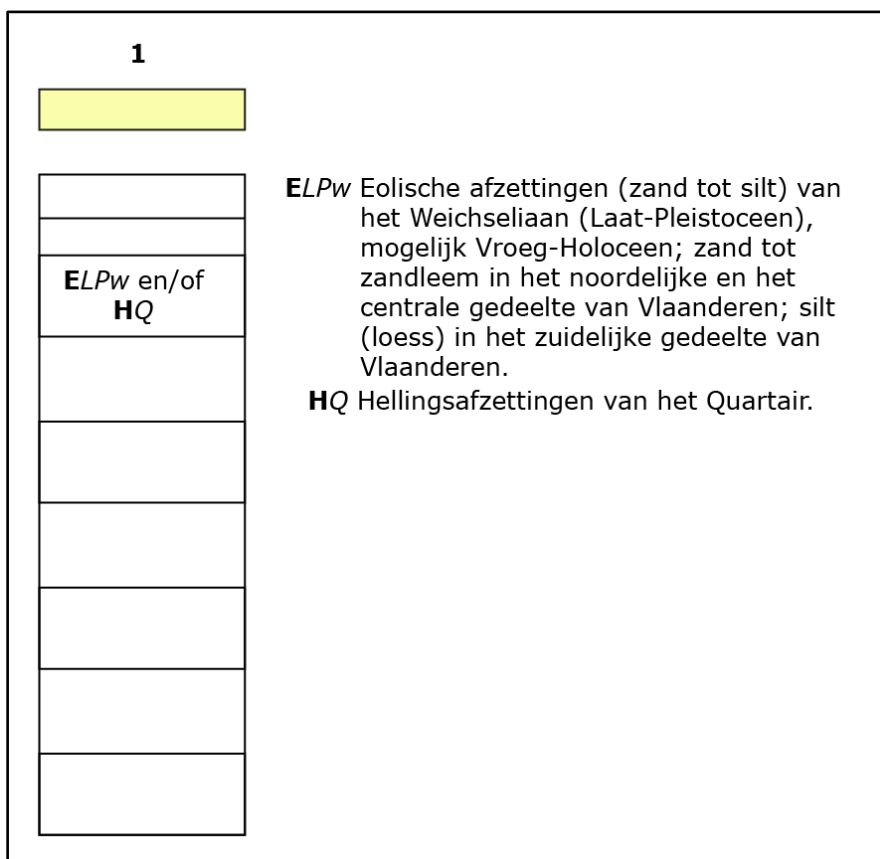
De Tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Tielt, Lid van Kortemark. Deze geologische eenheid kenmerkt zich door een grijze tot groengrijze klei tot silt waarin dunne banken zand en silt voorkomen. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 1: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (1). Eolische afzettingen van zand tot silt van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk Vroeg-Holoceen (*ELPw*) en/of hellingsafzettingen van het Quartair (*HQ*) komen voor. De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 18 Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 19 Uitsnede uit de Quartair geologische kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 20 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁶

2.4.1. Gijverinkhove

De oudste vermelding van Gijverinkhove als *'Gibahardinge hofa'* dateert uit 1120. De plaatsnaam kan etymologisch vermoedelijk verklaard worden als het hof van Ghyverinc, die dan de vermoedelijke bezitter was van de eerste nederzetting. De parochie van Gijverinkhove wordt voor het eerst vermeld in 1143. Het patronaatsrecht behoorde op dat moment toe aan de abdijs van Voormezele.

De Weegschede vormt de eigenlijke dorpskern met verschillende landelijke herbergen, kleinhandel en enkele ambachtelijke dorpsondernemingen, beheerst door de voormalige brouwerij ter hoogte van nummer 6. Ten noorden van de Weegschede zijn enkele hoeves aanwezig. Het zogenaamde kasteel *'Ter Mandelstele'* dateert uit de tweede helft van de 17de eeuw en was een leenhof van de Heer de Burst. Het kasteel werd in 1805 afgebroken, maar de omwalling bleef deels bewaard. De alleenstaande Sint-Petruskerk met pastorie wordt door de Kasteeldreef met de Weegschede verbonden. Deze weg zou oorspronkelijk het kasteel van Gijverinkhove, dat vóór 1200 op de Weegschede zou gestaan hebben, met de kerk hebben verbonden. In 1971 was Gijverinkhove geassocieerd met Leisele, vanaf 1977 maakt het dorp deel uit van de fusiegemeente Alveringem.

2.4.2. Alveringem

Alveringem werd reeds gefrequentieerd in de Romeinse periode en zou tussen 400 en 500 gekoloniseerd zijn geweest door de Franken. In de 7de eeuw vestigen de Saksen zich in deze streek. Volgens de overlevering zou ene Adolfried, een plaatselijk grootgrondbezitter, zijn goederen hebben geschonken aan de Heilige Audomarus vanwege een verkregen gunst. Deze schenking (ca. 670) betekende de oorsprong van de heerlijkheid *'Het Vrije van Sint-Omaars'*, die afhankelijk was van het kapittel van Sint-Omaars. In 1604 werd een groot deel van de rechten van de heerlijkheid verkocht aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne. De oudste, authentieke vermeldingen gaan terug tot 1066.

Aan het einde van de 12de en het begin van de 13de eeuw vindt een opstand plaats onder leiding van Ryckaert Blauvoet (de zogenaamde Blauvoetijnen) tegen de volgelingen van koningin Mathilde, weduwe van Filips van de Elzas (de zogenaamde Isegrijnen).

Aan het begin van de 14de eeuw vervoegen talrijke Alveringemnaren het lager van de Zannekin tijdens de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Vele van hen sneuvelden in de Slag bij Kassel (1328). Vanwege de toenemende moeilijkheden tussen het bestuur van de kasselrij en poorters van Veurne in 1497 en 1664 worden de magistraten verplicht zich terug te trekken in hun eigendommen te Alveringem om er hun bestuurlijke ambtsbezigheden verder te zetten. Alveringem telde in die periode veel *'principaele huysen'*, zoals het hof *'Ten Volckenswerve'* dat tussen ca. 1200 en 1658 bewoond werd door het geslacht van de *'Knibben'* en afhankelijk was van het hof *'Ten Swinnen'* (*'Ten Swijnen'*), eigendom van het geslacht van de Fontiquies; het hof *'Ten Houvere'* (*'t Hof van Hourre'*) en het hof *'Picquet'*, beide bewoond door afstammelingen van de reeds vermelde *'Knibben'*; het hof *'van Wychhuus'*, in bezit van Franchoys van Wychhuus, burgemeester en landhouder van de wet der *'Stede ende Casselrie van*

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020a; 2020b; Wikipedia 2019.

Veurne-Ambacht'; het hof 'de Fockewerve', dat een uithoeve was van de abdij van Sint-Niklaas te Veurne; het hof 'De Hooge Poorte', eigendom van geschiedschrijver Jacob Marchant (1527-1609) enz. Enkele van de vermelde ridder- en abdijhuizen zijn vandaag nog gedeeltelijk bewaard; van andere is slechts de benaming of de locatie gekend.

In de 17de en 18de eeuw was het grondgebied van Alveringem in eigendom van de familie de la Coste. De parochie van Alveringem maakte tot 1566 deel uit van het bisdom Terwaan en later van het bisdom Ieper. Vanaf 1801 behoort het vervolgens tot het bisdom Gent en sinds 1834 tot het bisdom Brugge.

2.4.3. Plangebied

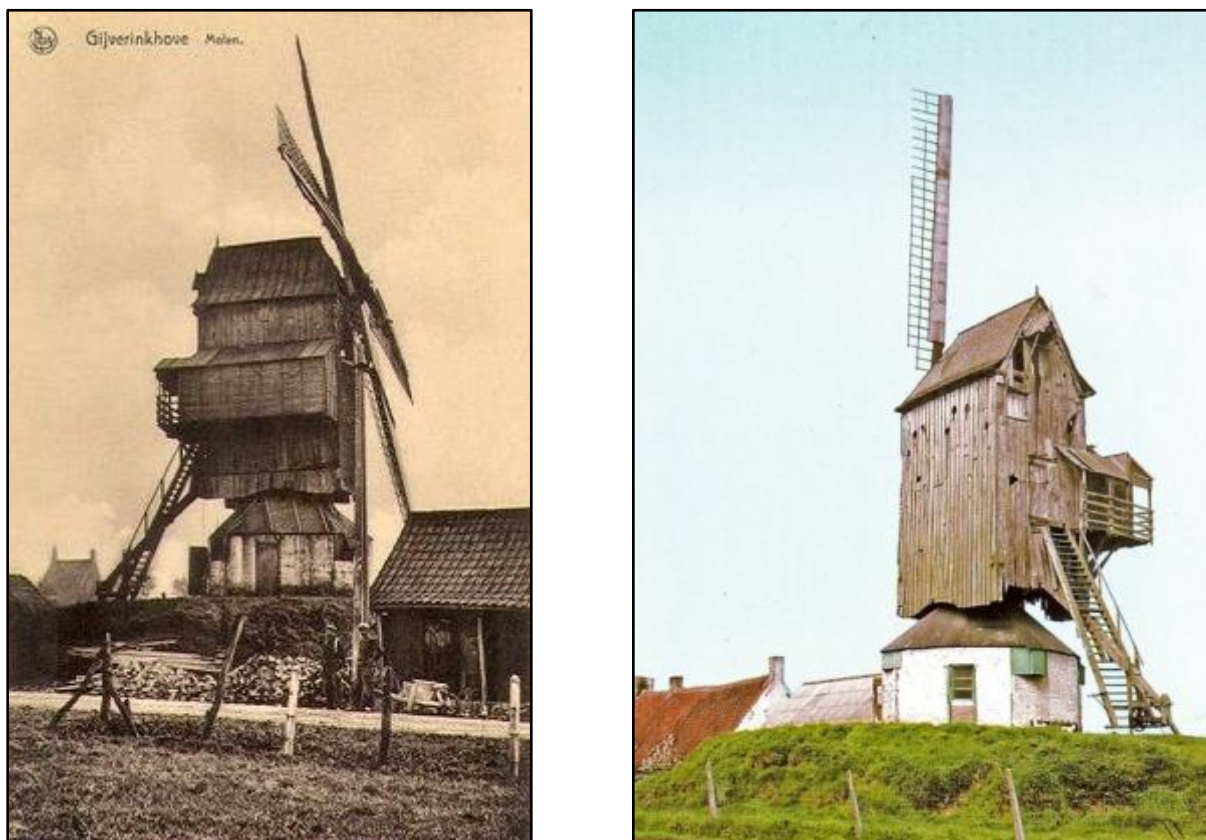
Concrete informatie over het plangebied kan afgeleid worden uit cartografische bronnen. De oudste betrouwbare bron die kon geraadpleegd worden is de Ferrariskaart uit ca. 1777. Het plangebied is op deze kaart te situeren tussen de reeds bestaande Lostraat en Weegschede. Het terrein situeert zich net ten zuidwesten van een molen⁷, waarvan de boomgaard deel uitmaakt van het plangebied. Deze zogenaamde Gijverinkhovemolen, Molen Ide of Molen Dewilde (naar de laatste uitbaters) was een houten graanwindmolen die reeds werd gebouwd voor 1700. In deze periode wordt immers een windmolen en rosmolen toebehorende aan Andries De Moor vermeld. De molen werd in 1973 ontmanteld en verplaatst naar Oostvleteren waar hij werd gerestaureerd. De molenaarswoning uit 1834 is nog aanwezig en staat geregistreerd als bouwkundig erfgoed⁸. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als landbouwgrond. Bebouwing bevindt zich voornamelijk geconcentreerd op het kruispunt ten oosten van het plangebied. In de omgeving zijn verder verschillende omgrachte hoeses aanwezig. De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840), kaart van Popp (ca. 1842-1879), kaart van Vandermaelen (ca. 1846-1854) en de topografische kaarten van 1861, 1883 en 1965 geven eenzelfde situatie weer. Het plangebied is in deze periode nog steeds onbebouwd. Op de topografische kaart van 1965 kan worden opgemerkt dat de bebouwing langsheen de Weegschede toeneemt in de richting van het plangebied. De eerste bebouwing binnen het plangebied wordt vastgesteld op de luchtfoto uit 1971. In deze periode komt een gebouw tot stand tegen de westelijke zijde van het plangebied. Mogelijk is ook langs de zuidoostelijke zijde bebouwing aanwezig. De lage resolutie van de opname laat hierover echter geen zekere uitspraken toe. Tegen 1979-1990 wordt de huidige situatie zichtbaar. Een groot magazijn en bijgebouw, omgeven door verhardingen, verrijzen in het zuidelijke deel van het plangebied. Het noordelijke deel blijft tot op vandaag onbebouwd. Afgaande op de cartografische bronnen en de luchtfoto's hebben er geen grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het noordelijke deel van het terrein (ca. 3840m²) sinds het einde van de 18de eeuw. Een deel van het terrein behoort in deze periode tot een molendomein langsheen de Lostraat. Het zuidelijke terreindeel wordt pas in de late 20ste eeuw bebouwd. Of en in hoeverre deze bebouwing eventueel archeologisch erfgoed in de bodem heeft verstoord is niet met zekerheid te zeggen op basis van de bureaustudie alleen.

⁷ Molenecho's 2017.

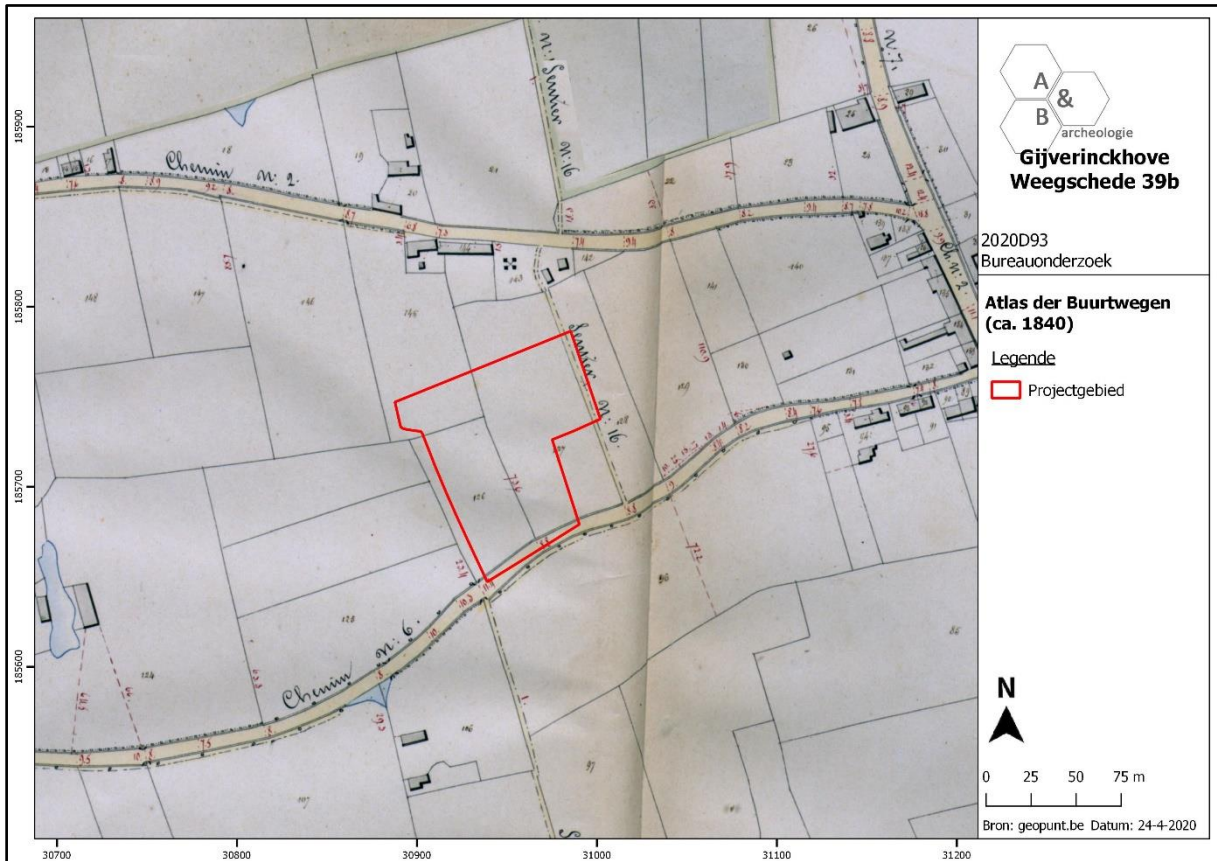
⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020c.

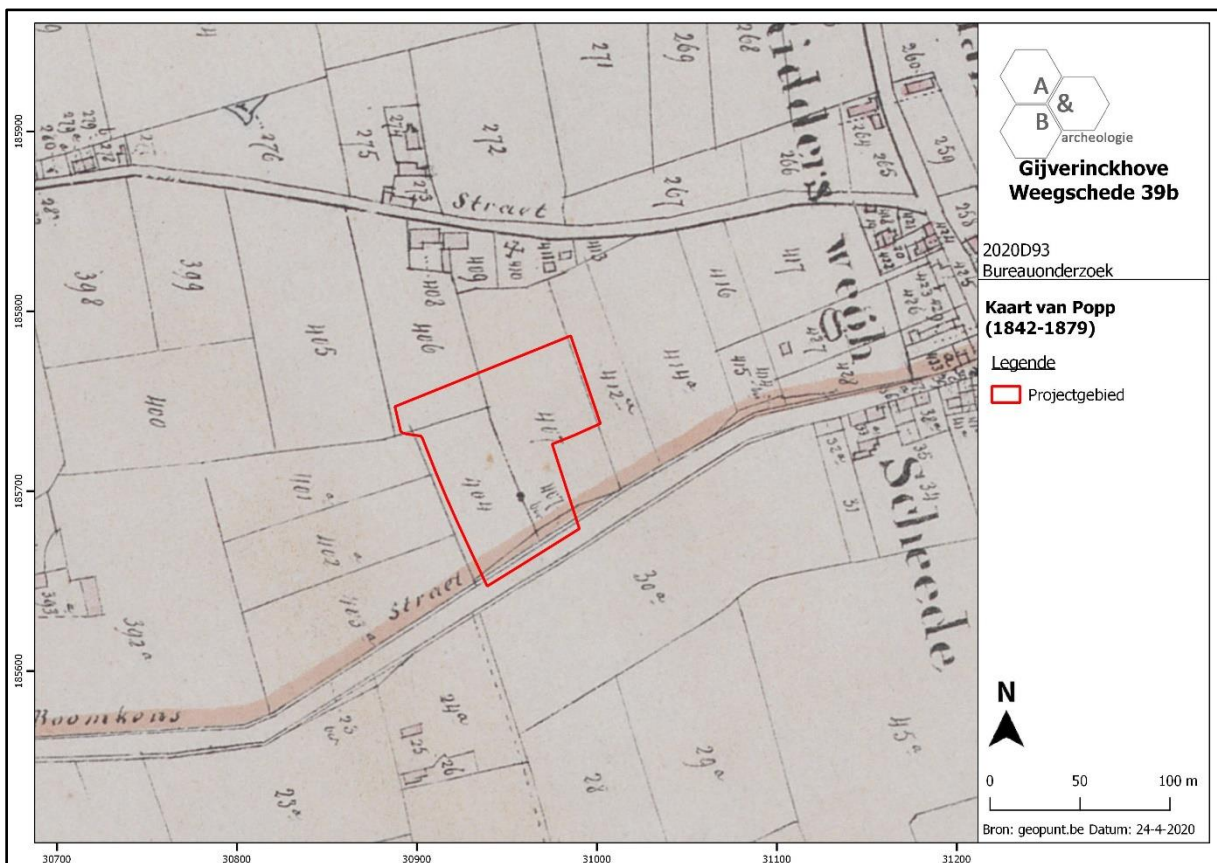
Figuur 21 Uitsnede uit de Ferrariskaart (ca. 1777) met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

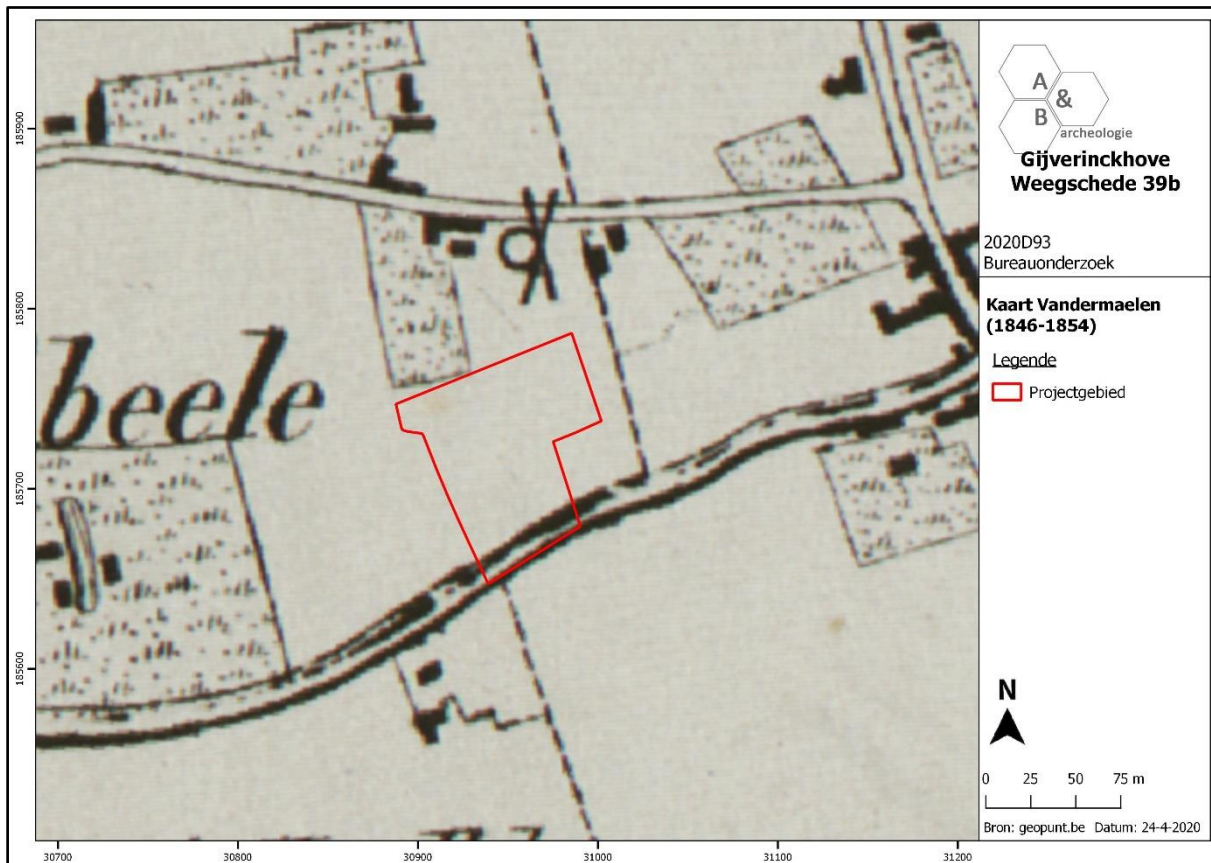
Figuur 22 Prentkaart (links) en foto van de molen aan de Lostraat 39 uit 1961 (rechts) (bron: Molenecho's 2017).

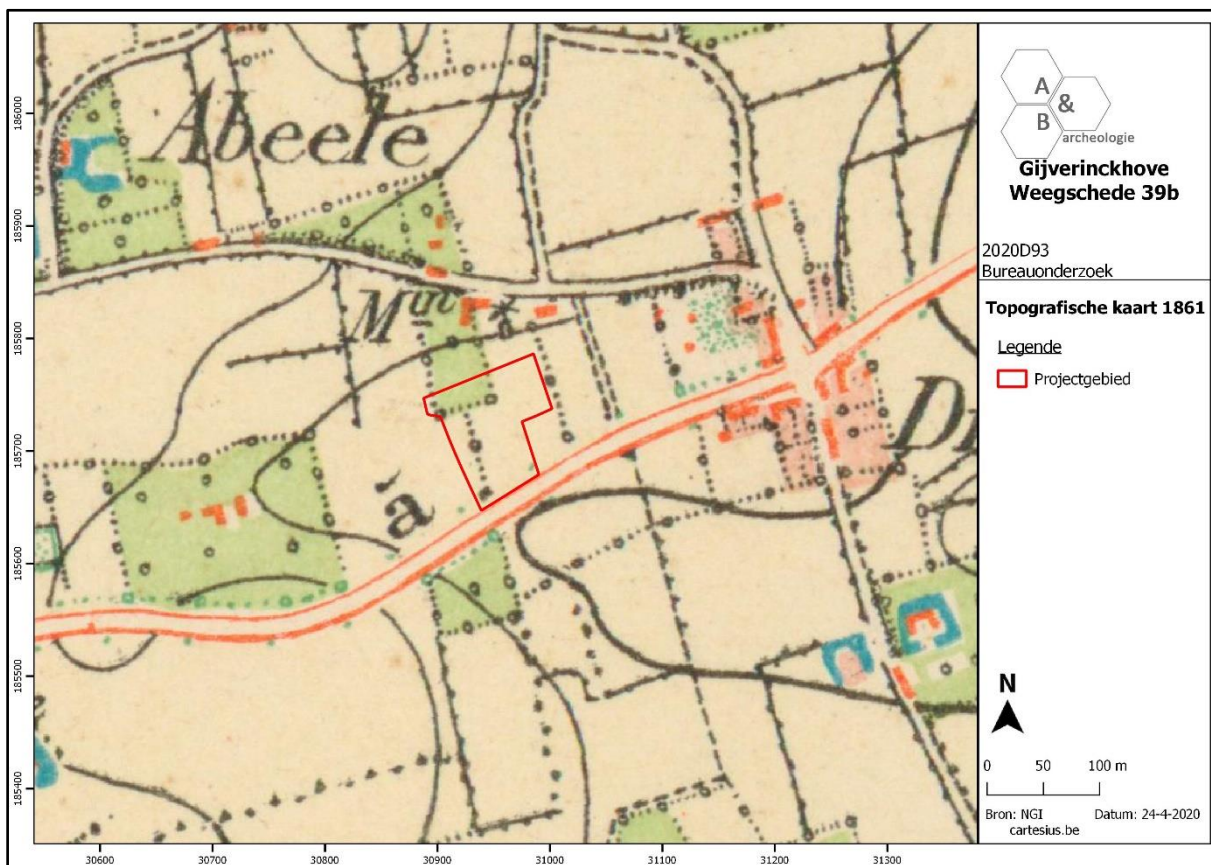
Figuur 23 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

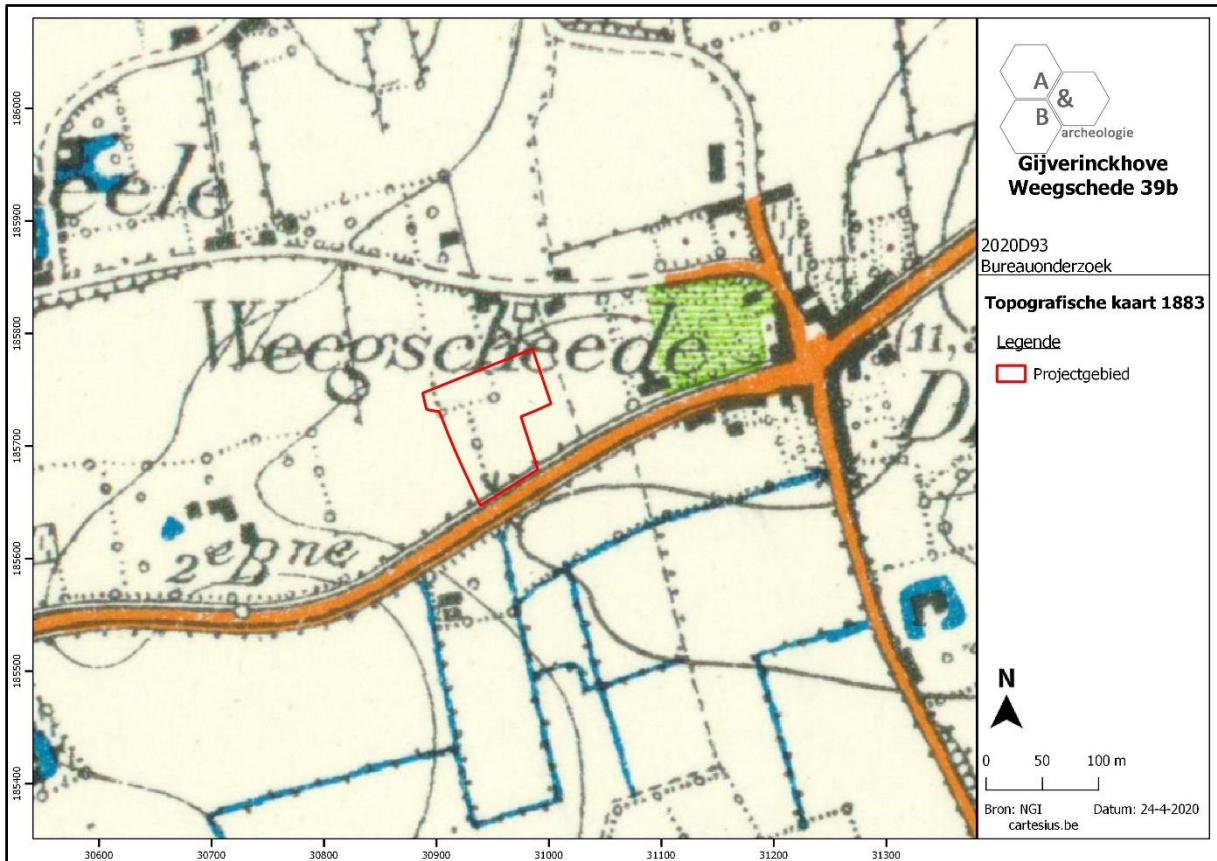
Figuur 24 Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

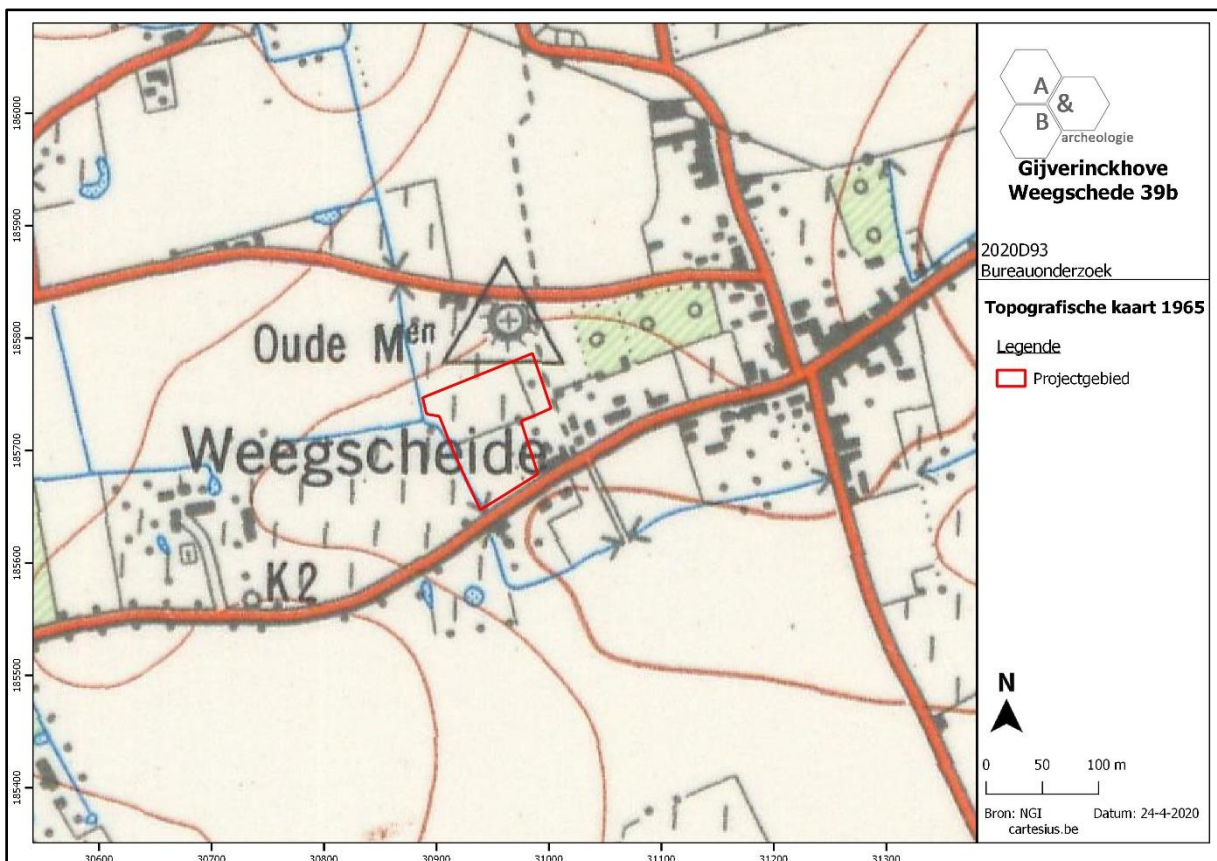
Figuur 25 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

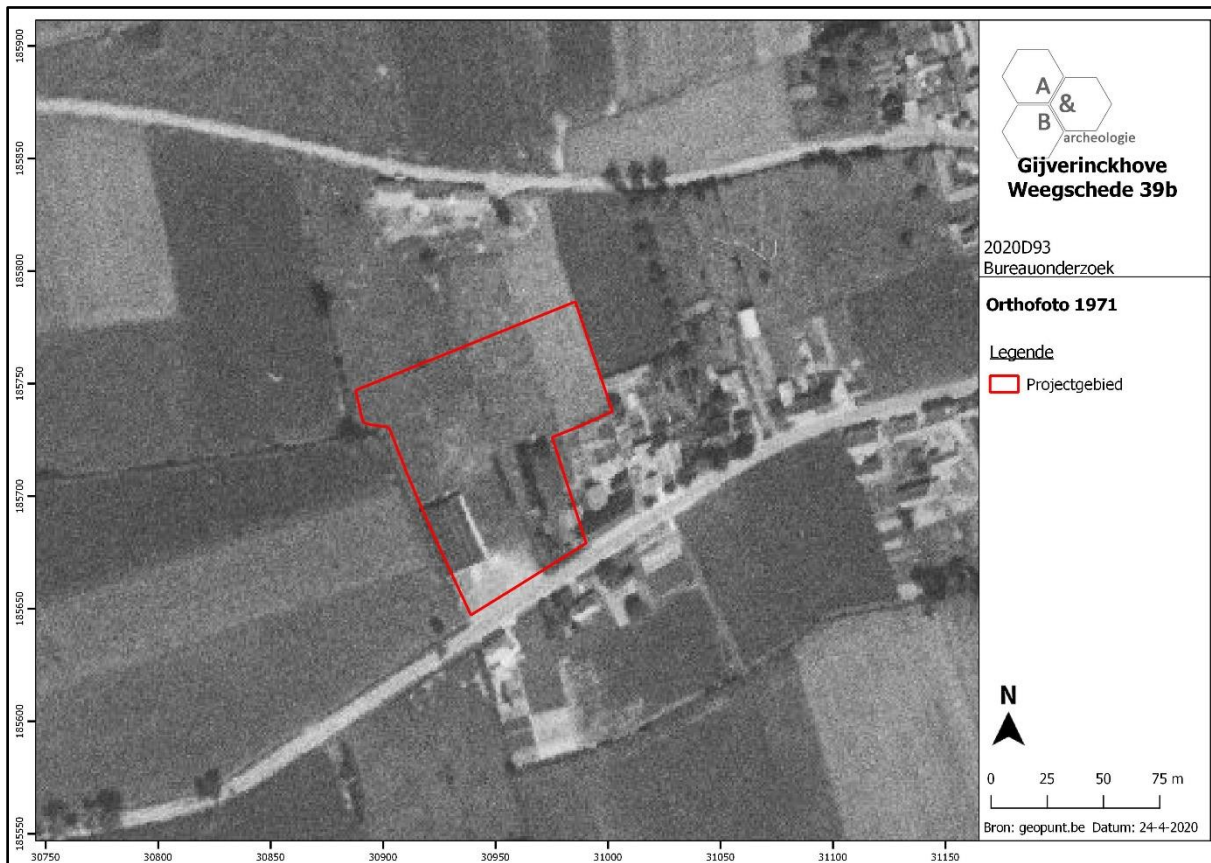
Figuur 26 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 27 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 28 Uitsnede uit de topografische kaart van 1965 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 29 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 30 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 31 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 32 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

In een straal van 1 kilometer rond het plangebied zijn er op de CAI (Centrale Archeologische Inventaris) verschillende gekende archeologische sites aangeduid. Het merendeel van de sites betreft laatmiddeleeuwse sites met walgracht die gekend zijn via historische en/of cartografische bronnen. Op enkele van deze locaties zijn tot op vandaag segmenten van de walgracht en/of (recentere) hoevegebouwen aanwezig. Velprospectie op enkele van deze sites wijst op bewoning vanaf de late middeleeuwen. Andere gekende archeologische waardes uit de omgeving van het plangebied worden hieronder per periode beschreven.

2.5.1. Steentijd

Aan de Ekestraat te Gijverinkhove, op ca. 440m ten zuiden van het plangebied, wordt de losse vondst van enkele lithische artefacten gedocumenteerd (CAI ID 75651). Op deze locatie werden eveneens scherven uit de metaaltijden aangetroffen en werd de aanwezigheid van een kuil met humeuze, houtskoolrijke vulling, eveneens daterend uit de metaaltijden, vastgesteld.

2.5.2. IJzertijd

Tijdens een opgraving door BAAC aan de Eikhoek te Hooglede, op ca. 1,7km ten noordoosten van het plangebied, werden in 2011 enkele rechthoekige greppelstructuren vastgesteld (CAI ID 163940). Deze werden op basis van aardewerk en ¹⁴C-datering in de late ijzertijd geplaatst en zouden als grafmonument of ander monument met rituele functie kunnen worden geïnterpreteerd. Daarnaast werd op de site een enclosure uit de Romeinse periode aangetroffen, dat mogelijk eveneens een rituele functie kan worden toegeschreven. Uit de 12de-13de eeuw dateren enkele langgerekte kuilen, mogelijk te relateren aan leemwinning, een walgracht en sporen van een voetweg.

Verder werden bij proefsleuvenonderzoek en opgravingen aan de Hoogstadestraat te Hoogstade in 2010 en 2011 sporen aangetroffen uit de late ijzertijd, Romeinse periode/vroege middeleeuwen en nieuwe/nieuwste tijd (CAI ID 151564). Uit de late ijzertijd dateren een gracht en twee quasi identieke rechthoekige structuren van aaneengesloten greppels. Binnen een van de structuren werden enkele paalsporen en twee kleine kuilen aangetroffen. Mogelijk kunnen de structuren als een soort grafmonument geïnterpreteerd worden. Daarnaast werden ook mogelijke bewoningssporen uit de late ijzertijd geattesteerd. Verder werd een gracht aangetroffen waarin een scherf Romeins en een scherf vroegmiddeleeuws aardewerk werd teruggevonden. Een andere gracht kon op basis van het vondstmateriaal in de 16de-17de eeuw geplaatst worden. Verder werden een voetweg en enkele greppels en perceelsgrachten die zijn aangegeven op de Ferrariskaart gedocumenteerd, alsook een mogelijke spoorweg uit de Eerste Wereldoorlog.

2.5.3. Romeinse periode

Op ca. 630m ten oosten van het plangebied werd een brandrestengraf uit de 3de eeuw gedocumenteerd als toevalsvondst (CAI ID 75654).

Verder naar het oosten, ter hoogte van CAI locatie 75655 werd een kuil met vettige, houtskoolrijke vulling uit de Romeinse periode aangetroffen.

Losse Romeinse aardewerkfragmenten werden reeds gerecupereerd ter hoogte van CAI locatie 75656, op ca. 1,3km ten oosten van het plangebied.

2.5.4. Middeleeuwen

Naast de hierboven vermelde laatmiddeleeuwse sites met walgracht wordt op de CAI een walgrachtsite aangeduid ter hoogte van locatie 74737, op ca 1,8km ten noordoosten van het plangebied. Het betreft een verdwenen hoeve met walgracht die vermoedelijk teruggaat tot de volle middeleeuwen. Op de Poppkaart en de Ferrariskaart kan de rechthoekige walgracht nog worden onderscheiden. Luchtfoto's tonen nog schaarse bewaarde walgrachtsegmenten.

Op ca. 1,4km ten noordwesten van het plangebied werd een zegelmatrijs, die vermoedelijk in het midden van de 14de eeuw gedateerd kan worden, aangetroffen (CAI ID 76907).

Ter hoogte van CAI locatie 75672 wordt een oude motte (de zogenaamde Warandemotte) aangegeven, op ca. 650m ten zuidoosten van het plangebied. Deze wordt reeds in de 14de eeuw vermeld.

2.5.5. Nieuwe tijd

Uit de nieuwe tijd dateert een site met walgracht die op de kaart van Ferraris wordt aangegeven op ca. 550m ten westen van het plangebied (CAI ID 75679). Mogelijk gaat de structuur verder terug in de tijd.

Ook de huidige pastorij van Gijverinkhove (CAI ID 75661), op ca. 700m ten noorden van het plangebied, gaat terug tot in de 18de eeuw. Het huidige gebouw dateert uit 1775. Vermoedelijk gaat het gebouw in oorsprong terug op een site met walgracht.

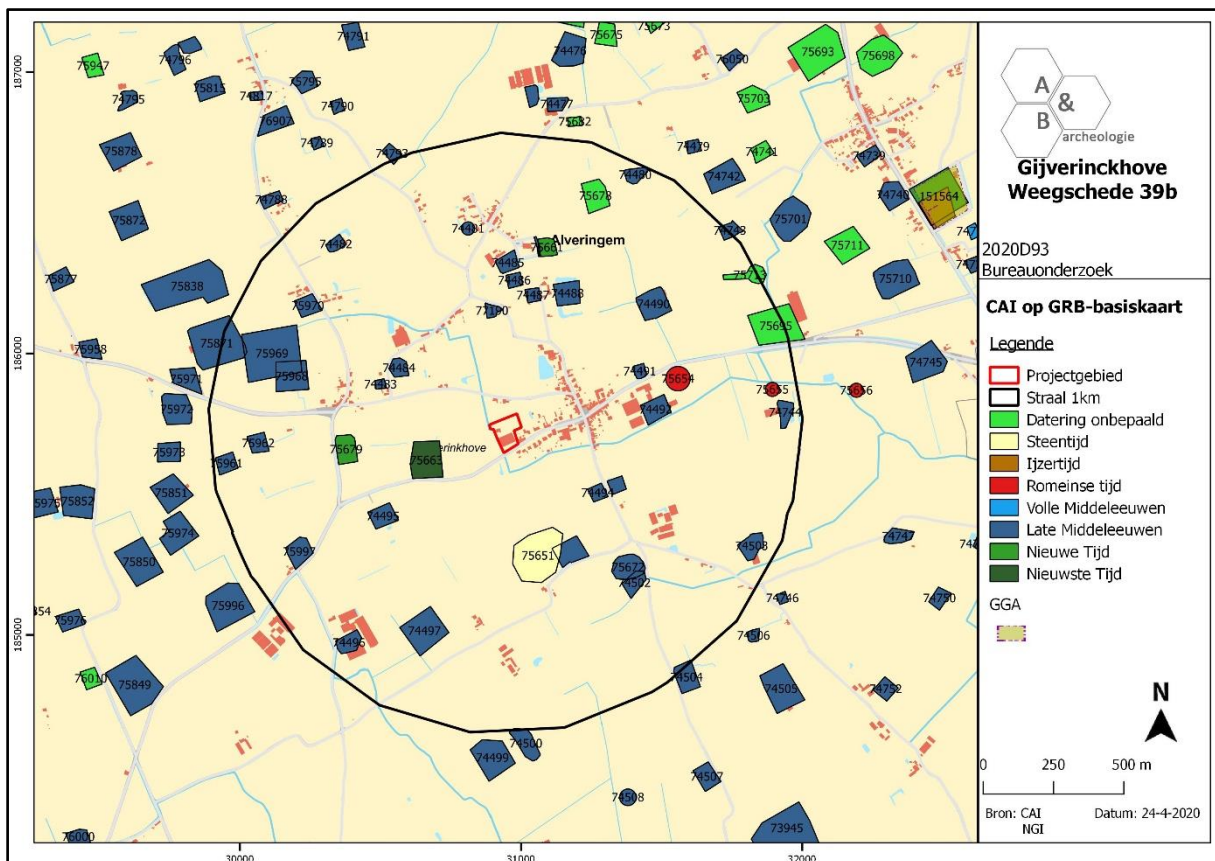
2.5.6. Nieuwste tijd

Op ca. 300m ten westen van het plangebied wordt een 19de-eeuwse site met walgracht aangegeven, die mogelijk teruggaat tot in de late middeleeuwen (CAI ID 75663). Oorspronkelijk betrof het een omwalde hoeve, waarvan nog resten van de walgracht aanwezig zijn in het noorden.

2.5.7. Datering onbepaald

Onder deze categorie worden eveneens verschillende (vermoedelijke) sites met walgracht aangegeven in de directe omgeving van het plangebied (CAI ID 76010, 75675, 75678, 75682, 75693, 75695, 75698, 75703, 75711, 75713 en 75947).

Ter hoogte van CAI ID 74741 wordt een hoeve aangegeven waarvan het huidige boerenhuis dateert uit de 20ste eeuw. Deze hoeve gaat echter terug op een oudere kern.

Figuur 33 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied was lange tijd te situeren in een landelijke omgeving, zo'n 650m ten zuiden van de kleine dorpskern van Gijverinkhove. Op de Ferrariskaart uit 1777 is het plangebied te situeren tussen de reeds bestaande Lostraat en Weegschede. Het terrein situeert zich net ten zuidwesten van een molen, waarvan de boomgaard deel uitmaakt van het plangebied. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als landbouwgrond. Bebouwing bevindt zich voornamelijk geconcentreerd op het kruispunt ten oosten van het plangebied. In de omgeving zijn verder verschillende omgrachte hoeses aanwezig. De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) en kaart van Popp (ca. 1842-1879), kaart van Vandermaelen (ca. 1846-1854) en de topografische kaarten van 1861, 1883 en 1965 geven eenzelfde situatie weer. Het plangebied is in deze periode nog steeds onbebouwd. Op de topografische kaart van 1965 kan worden opgemerkt dat de bebouwing langsheen de Weegschede toeneemt in de richting van het plangebied. De eerste bebouwing binnen het plangebied wordt vastgesteld op de luchtfoto uit 1971. In deze periode komt een gebouw tot stand tegen de westelijke zijde van het plangebied. Mogelijk is ook langs de zuidoostelijke zijde bebouwing aanwezig. De lage resolutie van de opname laat hierover echter geen zekere uitspraken toe. Tegen 1979-1990 wordt de huidige situatie zichtbaar. Een groot magazijn en bijgebouw, omgeven door verhardingen, verrijzen in het zuidelijke deel van het plangebied. Het noordelijke deel blijft tot op vandaag onbebouwd. Afgaande op de cartografische bronnen en de luchtfoto's hebben er geen grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het noordelijke deel van het terrein (ca. 3840m²) sinds het einde van de 18de eeuw. Een deel van het terrein behoort in deze periode tot een molendomein langsheen de Lostraat. Het zuidelijke terreindeel wordt pas in de late 20ste eeuw bebouwd. Of en in hoeverre deze bebouwing eventueel archeologisch erfgoed in de bodem heeft verstoord is niet met zekerheid te zeggen op basis van de bureaustudie.

- Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich in de Zandleem- en Leemstreek, op het plateau van Izenberge. Dit plateau is noordoost-zuidwest georiënteerd en heeft een maximale hoogteligging van ca. +26m TAW. Het landschap rondom het plangebied kenmerkt zich dus door hogere plateaugronden en lager gelegen, natte depressies van beek- en rivieralleen. Het plangebied bevindt zich op het oostelijke uiteinde van het plateau dat op deze plaats wordt ingesneden door verschillende depressies, o.a. ter hoogte van de Grote Beverdijkvaart (ca. +3m à +8m TAW) en de Bampoelbeek/Wijdouwbeek (ca. +4m à +8m TAW). Het terrein bevindt zich aldus op een overgangszone. Op siteniveau kan op het digitale hoogtemodel worden afgeleid dat het noordelijke deel van het terrein een hogere ligging (gemiddeld ca. +11,5m TAW) kent ten opzichte van het zuidelijke, momenteel bebouwde gedeelte (gemiddeld ca. +10,9m TAW). Meteen ten westen kan de depressie van de Grote Beverdijkvaart worden onderscheiden. Op de bodemkaart wordt het grootste gedeelte van het plangebied gekarteerd als Ldp-bodem. Dit zijn matig natte zandleembodems zonder profielontwikkeling, en colluviale gronden die gekenmerkt zijn door een laag recent geërodeerd sediment.

- Op archeologisch vlak zijn er in de directe omgeving van het plangebied verschillende waarden gekend. Het gaat voornamelijk om een zeer groot aantal laatmiddeleeuwse sites met walgracht, gekend via historische en/of cartografische bronnen. Gravend archeologisch onderzoek is vooralsnog schaars in de ruime omgeving, maar bracht wel reeds sporen en vondsten uit metaaltijden, Romeinse periode en nieuwe/nieuwste tijd aan het licht. De ligging op een iets hogere (en dus drogere) locatie in de nabijheid van de vallei van de Grote Beverdijkvaart, kunnen ervoor gezorgd hebben dat deze locatie aantrekkelijk was voor menselijke aanwezigheid (bewoning, begraving, ambachten) in het verleden. Er kunnen zowel steentijd artefactensites als sites met grondsporen bewaard zijn. Het colluviale pakket dat wordt aangegeven op de bodemkaart kan een bijkomende beschermingsfactor zijn geweest voor archeologische vondstconcentraties en sporen.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw bedrijfsverzamelgebouw op het terrein. Hiertoe zal in eerste instantie de bestaande bebouwing en begroeiing worden verwijderd. Vervolgens zullen op het terrein drie nieuwe magazijngebouwen worden geconstrueerd. Gebouw 1 is L-vormig en bevindt zich langs de oostelijke zijde van het terrein. Het gebouw bestaat uit negen units en beslaat een oppervlakte van ca. 1440m². Langs de noordelijke zijde wordt een tweede blok ingeplant. Het gebouw bevat zeven units en heeft een oppervlakte van ca. 1530m². Een derde blok zal langs de westelijke zijde van het plangebied gebouwd worden. Deze zal bestaan uit vijf units en heeft een totale oppervlakte van ca. 1115m². Tussen de gebouwen zal een verharding worden aangelegd. Hierbinnen zullen parkeerplaatsen met grasdallen worden voorzien. Verder wordt rondom de bebouwing en verharding een groenzone aangelegd met infiltratievoorziening en wadi in het noorden, oosten en westen. Er zullen dus aanzienlijke grondwerken plaatsvinden op het plangebied: de sloop van de bestaande bebouwing, het opbreken van de verharding, het bouwrijp maken van de percelen, de bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, de aanleg van nieuwe verhardingen, de funderingswerken, het optrekken van de gebouwen, de omgevingsaanleg, het uitgraven van de infiltratievoorzieningen en wadi. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Er kan uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring van 60 à 80cm, met plaatselijk diepere ingrepen voor de funderingskolommen van de gebouwen en nutsvoorzieningen.

Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Het is dus niet uit te sluiten dat er een archeologische site aanwezig is op het terrein. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover nog weinig concrete archeologische kennis is. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, na afbraak van de gebouwen.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een

archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode noodzakelijk om uit te voeren. Gezien de landschappelijke ligging van het plangebied op een hogere locatie in de directe nabijheid van alluviale depressies (gradiëntzone) is een verhoogde kans op het aantreffen van *in situ* bewaarde steentijd artefactensites. Tegelijk kan de bodemopbouw van het plangebied meer in detail in kaart worden gebracht, alsook de eventuele verstoringsgraad. Het voorstel voor het landschappelijk bodemonderzoek, door middel van boringen, wordt in het programma van maatregelen verder uitgewerkt en verduidelijkt.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden. Wel dient tijdens het proefsleuvenonderzoek (zie verder) een metaaldetector ingezet worden ter controle van de aangelegde sleuven en de grondhopen.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de landschappelijke boringen vastgesteld wordt dat er mogelijk steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de landschappelijke boorresultaten.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de landschappelijke boringen vastgesteld wordt dat er mogelijk steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de landschappelijke boorresultaten.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Deze proefsleuven moeten aangelegd worden na het uitvoeren van de landschappelijke boringen (en na een eventueel archeologisch booronderzoek en/of steentijd proefputtenonderzoek). Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied was lange tijd te situeren in een landelijke omgeving, zo'n 650m ten zuiden van de kleine dorpskern van Gijverinkhove. Op de Ferrariskaart uit 1777 is het plangebied te situeren tussen

de reeds bestaande Lostraat en Weegschede. Het terrein situeert zich net ten zuidwesten van een molen, waarvan de boomgaard deel uitmaakt van het plangebied. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als landbouwgrond. Bebouwing bevindt zich voornamelijk geconcentreerd op het kruispunt ten oosten van het plangebied. In de omgeving zijn verder verschillende omgrachte hoeses aanwezig. De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) en kaart van Popp (ca. 1842-1879), kaart van Vandermaelen (ca. 1846-1854) en de topografische kaarten van 1861, 1883 en 1965 geven eenzelfde situatie weer. Het plangebied is in deze periode nog steeds onbebouwd. Op de topografische kaart van 1965 kan worden opgemerkt dat de bebouwing langsheen de Weegschede toeneemt in de richting van het plangebied. De eerste bebouwing binnen het plangebied wordt vastgesteld op de luchtfoto uit 1971. In deze periode komt een gebouw tot stand tegen de westelijke zijde van het plangebied. Mogelijk is ook langs de zuidoostelijke zijde bebouwing aanwezig. De lage resolutie van de opname laat hierover echter geen zekere uitspraken toe. Tegen 1979-1990 wordt de huidige situatie zichtbaar. Een groot magazijn en bijgebouw, omgeven door verhardingen, verrijzen in het zuidelijke deel van het plangebied. Het noordelijke deel blijft tot op vandaag onbebouwd.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Afgaande op de cartografische bronnen en de luchtfoto's hebben er geen grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het noordelijke deel van het terrein (ca. 3840m²) sinds het einde van de 18de eeuw. Een deel van het terrein behoort in deze periode tot een molendomein langsheen de Lostraat. Het zuidelijke terreindeel wordt pas in de late 20ste eeuw bebouwd. Of en in hoeverre deze bebouwing eventueel archeologisch erfgoed in de bodem heeft verstoord is niet met zekerheid te zeggen op basis van de bureaustudie.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

De bodemkaart geeft aan dat er mogelijk colluviale pakketten aanwezig zijn binnen het plangebied, die eventuele, oude archeologische sporen zouden kunnen hebben afgedekt.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw bedrijfsverzamelgebouw op het terrein. Hiertoe zal in eerste instantie de bestaande bebouwing en begroeiing worden verwijderd. Vervolgens zullen op het terrein drie nieuwe magazijngebouwen worden geconstrueerd. Gebouw 1 is L-vormig en bevindt zich langs de oostelijke zijde van het terrein. Het gebouw bestaat uit negen units en beslaat een oppervlakte van ca. 1440m². Langs de noordelijke zijde wordt een tweede blok ingeplant. Het gebouw bevat zeven units en heeft een oppervlakte van ca. 1530m². Een derde blok zal langs de westelijke zijde van het plangebied gebouwd worden. Deze zal bestaan uit vijf units en heeft een totale oppervlakte van ca. 1115m². Tussen de gebouwen zal een verharding worden aangelegd. Hierbinnen zullen parkeerplaatsen met grasdallen worden voorzien. Verder wordt rondom de bebouwing en verharding een groenzone aangelegd met infiltratievoorziening en wadi in het noorden, oosten en westen. Er zullen dus aanzienlijke grondwerken plaatsvinden op het plangebied: de sloop van de bestaande bebouwing, het opbreken van de verharding, het bouwrijp maken van de percelen, de bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, de aanleg van nieuwe verhardingen, de funderingswerken, het optrekken van de gebouwen, de omgevingsaanleg, het uitgraven van de infiltratievoorzieningen en wadi. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Er

kan uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring van 60 à 80cm, met plaatselijk diepere ingrepen voor de funderingskolommen van de gebouwen en nutsvoorzieningen.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van een steentijd artefactensite en/of een archeologische site met grondsporen is echter niet uit te sluiten.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek te gebeuren, waarbij verspreid over het terrein een aantal boringen worden uitgevoerd. Indien blijkt dat bij dit onderzoek archeologische niveaus met potentieel voor steentijdsites bewaard zijn op een deel of over het volledige terrein, dient een verder verkennend archeologisch booronderzoek te gebeuren. Deze onderzoeksvorm valt onder een vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit onderzoek bestaat uit een boorpuntenraster, waarbij de parallelle raaien 10m uit elkaar staan en de boorpunten op de boorraai 12m uit elkaar. De keuze van het boorgrid is gebaseerd op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek. Het opgeboorde residu dient uitgezeefd te worden en gecontroleerd op de aanwezigheid van silexartefacten. Op de locatie waar er *in situ* steentijdartefacten vastgesteld werden, dient ofwel een verder vooronderzoek gericht op steentijd te gebeuren om de site beter te kunnen afbakenen (door middel van waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten in functie van steentijd artefactensites), ofwel kan er direct worden overgegaan naar een opgraving indien er voldoende gegevens voorhanden zijn voor het opmaken van een programma van maatregelen hiervoor.

De tweede fase bestaat uit een proefsleuvenonderzoek van het volledige plangebied. Deze fase kan volgen na het landschappelijk booronderzoek, indien de resultaten hiervan negatief zijn. Dit onderzoek bestaat uit het aanleggen van parallelle sleuven. De sleuven hebben als doel om het archeologisch potentieel van het terrein in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Gijverinkhove (Alveringem) Weegschede 39B (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de geplande ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is ca. 8825m² groot en is gelegen ten noorden van de Weegschede, ter hoogte van huisnummer 39B. Het plangebied bestaat momenteel uit een magazijngebouw met kantoorruimtes (oppervlakte ca. 2170m²) aansluitend bij de Weegschede. Rondom het gebouw zijn verhardingen (oppervlakte ca. 2582m²) aanwezig, waarbinnen zich in het noordwesten nog een kleine loods (oppervlakte ca. 233m²) bevindt. Het noordelijke deel van het terrein (oppervlakte ca. 3840m²) is onbebouwd. Langs de westelijke zijde van het plangebied vloeit de Grote Beverdijkvaart. Het plangebied wordt omgeven door landbouwgronden en bebouwing langsheen de Weegschede.

Het plangebied was lange tijd te situeren in een landelijke omgeving, zo'n 650m ten zuiden van de kleine dorpskern van Gijverinkhove. Op de Ferrariskaart uit 1777 is het plangebied te situeren tussen de reeds bestaande Lostraat en Weegschede. Het terrein situeert zich net ten zuidwesten van een molen, waarvan de boomgaard deel uitmaakt van het plangebied. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als landbouwgrond. Bebouwing bevindt zich voornamelijk geconcentreerd op het kruispunt ten oosten van het plangebied. In de omgeving zijn verder verschillende omgrachte hoeses aanwezig. De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) en kaart van Popp (ca. 1842-1879), kaart van Vandermaelen (ca. 1846-1854) en de topografische kaarten van 1861, 1883 en 1965 geven eenzelfde situatie weer. Het plangebied is in deze periode nog steeds onbebouwd. Op de topografische kaart van 1965 kan worden opgemerkt dat de bebouwing langsheen de Weegschede toeneemt in de richting van het plangebied. De eerste bebouwing binnen het plangebied wordt vastgesteld op de luchtfoto uit 1971. In deze periode komt een gebouw tot stand tegen de westelijke zijde van het plangebied. Mogelijk is ook langs de zuidoostelijke zijde bebouwing aanwezig. De lage resolutie van de opname laat hierover echter geen zekere uitspraken toe. Tegen 1979-1990 wordt de huidige situatie zichtbaar. Een groot magazijn en bijgebouw, omgeven door verhardingen, verrijzen in het zuidelijke deel van het plangebied. Het noordelijke deel blijft tot op vandaag onbebouwd. Afgaande op de cartografische bronnen en de luchtfoto's hebben er geen grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het noordelijke deel van het terrein (ca. 3840m²) sinds het einde van de 18de eeuw. Een deel van het terrein behoort in deze periode tot een molendomein langsheen de Lostraat. Het zuidelijke terreindeel wordt pas in de late 20ste eeuw bebouwd. Of en in hoeverre deze bebouwing eventueel archeologisch erfgoed in de bodem heeft verstoord is niet met zekerheid te zeggen op basis van de bureaustudie.

Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich in de Zandleem- en Leemstreek, op het plateau van Izenberge. Dit plateau is noordoost-zuidwest georiënteerd en heeft een maximale hoogteligging van ca. +26m TAW. Het landschap rondom het plangebied kenmerkt zich dus door hogere plateaugronden en lager gelegen, natte depressies van beek- en riviervalleien. Het plangebied bevindt

zich op het oostelijke uiteinde van het plateau dat op deze plaats wordt ingesneden door verschillende depressies, o.a. ter hoogte van de Grote Beverdijkvaart (ca. +3m à +8m TAW) en de Bampoelbeek/Wijdouwbeek (ca. +4m à +8m TAW). Het terrein bevindt zich aldus op een overgangszone. Op siteniveau kan op het digitale hoogtemodel worden afgeleid dat het noordelijke deel van het terrein een hogere ligging (gemiddeld ca. +11,5m TAW) kent ten opzichte van het zuidelijke, momenteel bebouwde gedeelte (gemiddeld ca. +10,9m TAW). Meteen ten westen kan de depressie van de Grote Beverdijkvaart worden onderscheiden. Op de bodemkaart wordt het grootste gedeelte van het plangebied gekarteerd als Ldp-bodem. Dit zijn matig natte zandleembodems zonder profielontwikkeling, en colluviale gronden die gekenmerkt zijn door een laag recent geërodeerd sediment.

Op archeologisch vlak zijn er in de directe omgeving van het plangebied verschillende waarden gekend. Het gaat voornamelijk om een zeer groot aantal laatmiddeleeuwse sites met walgracht, gekend via historische en/of cartografische bronnen. Gravend archeologisch onderzoek is vooralsnog schaars in de ruime omgeving, maar bracht wel reeds sporen en vondsten uit metaaltijden, Romeinse periode en nieuwe/nieuwste tijd aan het licht. De ligging op een iets hogere (en dus drogere) locatie in de nabijheid van de vallei van de Grote Beverdijkvaart, kunnen ervoor gezorgd hebben dat deze locatie aantrekkelijk was voor menselijke aanwezigheid (bewoning, begraving, ambachten) in het verleden. Er kunnen zowel steentijd artefactensites als sites met grondsporen bewaard zijn. Het colluviale pakket dat wordt aangegeven op de bodemkaart kan een bijkomende beschermingsfactor zijn geweest voor archeologische vondstconcentraties en sporen.

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw bedrijfsverzamelgebouw op het terrein. Hiertoe zal in eerste instantie de bestaande bebouwing en begroeiing worden verwijderd. Vervolgens zullen op het terrein drie nieuwe magazijngebouwen worden geconstrueerd. Gebouw 1 is L-vormig en bevindt zich langs de oostelijke zijde van het terrein. Het gebouw bestaat uit negen units en beslaat een oppervlakte van ca. 1440m². Langs de noordelijke zijde wordt een tweede blok ingeplant. Het gebouw bevat zeven units en heeft een oppervlakte van ca. 1530m². Een derde blok zal langs de westelijke zijde van het plangebied gebouwd worden. Deze zal bestaan uit vijf units en heeft een totale oppervlakte van ca. 1115m². Tussen de gebouwen zal een verharding worden aangelegd. Hierbinnen zullen parkeerplaatsen met grasdallen worden voorzien. Verder wordt rondom de bebouwing en verharding een groenzone aangelegd met infiltratievoorziening en wadi in het noorden, oosten en westen. Er zullen dus aanzienlijke grondwerken plaatsvinden op het plangebied: de sloop van de bestaande bebouwing, het opbreken van de verharding, het bouwrijp maken van de percelen, de bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, de aanleg van nieuwe verhardingen, de funderingswerken, het optrekken van de gebouwen, de omgevingsaanleg, het uitgraven van de infiltratievoorzieningen en wadi. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Er kan uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring van 60 à 80cm, met plaatselijk diepere ingrepen voor de funderingskolommen van de gebouwen en nutsvoorzieningen.

Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Het is dus niet uit te sluiten dat er een archeologische site aanwezig is op het terrein. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover nog weinig concrete archeologische kennis is. Er

dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, na afbraak van de gebouwen.

Het verder vooronderzoek bestaat uit enerzijds een landschappelijk booronderzoek (eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek gericht op steentijd), anderzijds een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2020a. *Gijverinkhove*, geraadpleegd op 30 april 2020 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13994>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2020b. *Alveringem*, geraadpleegd op 30 april 2020 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13992>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2020c. *Molenaarswoning van 1834*, geraadpleegd op 30 april 2020 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/33581>.
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://www.google.be/maps>
- Molenecho's 2017. *Gijverinkhove (Alveringem), West-Vlaanderen*, geraadpleegd op 30 april 2020 op <https://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?AdvSearch=2421>.
- Wikipedia 2019. *Gijverinkhove*, geraadpleegd op 30 april 2020 op <https://nl.wikipedia.org/wiki/Gijverinkhove>.

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).....	8
Figuur 2 Zicht op de voorzijde van het magazijn met kantoorruimtes aan de Weegschede 39B (bron: initiatiefnemer).	9
Figuur 3 Zicht op de achterzijde van het magazijn met kantoorruimtes aan de Weegschede 39B (bron: initiatiefnemer).	9
Figuur 4 Zicht op de verhardingen en loods ten noorden van het hoofdgebouw (bron: initiatiefnemer).	10
Figuur 5 Geplande werken geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).	11
Figuur 6 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	12
Figuur 7 Snede van gebouw 1 (bron: initiatiefnemer).....	13
Figuur 8 Snede van gebouw 2 (bron: initiatiefnemer).....	13
Figuur 9 Snede van gebouw 3 (bron: initiatiefnemer).....	14
Figuur 10 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	16
Figuur 11 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	16
Figuur 12 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 13 Zicht op de bodemgebruikkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	17
Figuur 14 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	18
Figuur 15 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	19
Figuur 16 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 17 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	20
Figuur 18 Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	21
Figuur 19 Uitsnede uit de Quartair geologische kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 20 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	22
Figuur 21 Uitsnede uit de Ferrariskaart (ca. 1777) met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 22 Prentkaart (links) en foto van de molen aan de Lostraat 39 uit 1961 (rechts) (bron: Molenecho's 2017).....	25
Figuur 23 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	26
Figuur 24 Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)....	26
Figuur 25 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	27
Figuur 26 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	27

Figuur 27 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	28
Figuur 28 Uitsnede uit de topografische kaart van 1965 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	28
Figuur 29 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 30 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 31 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	30
Figuur 32 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).	30
Figuur 33 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	33

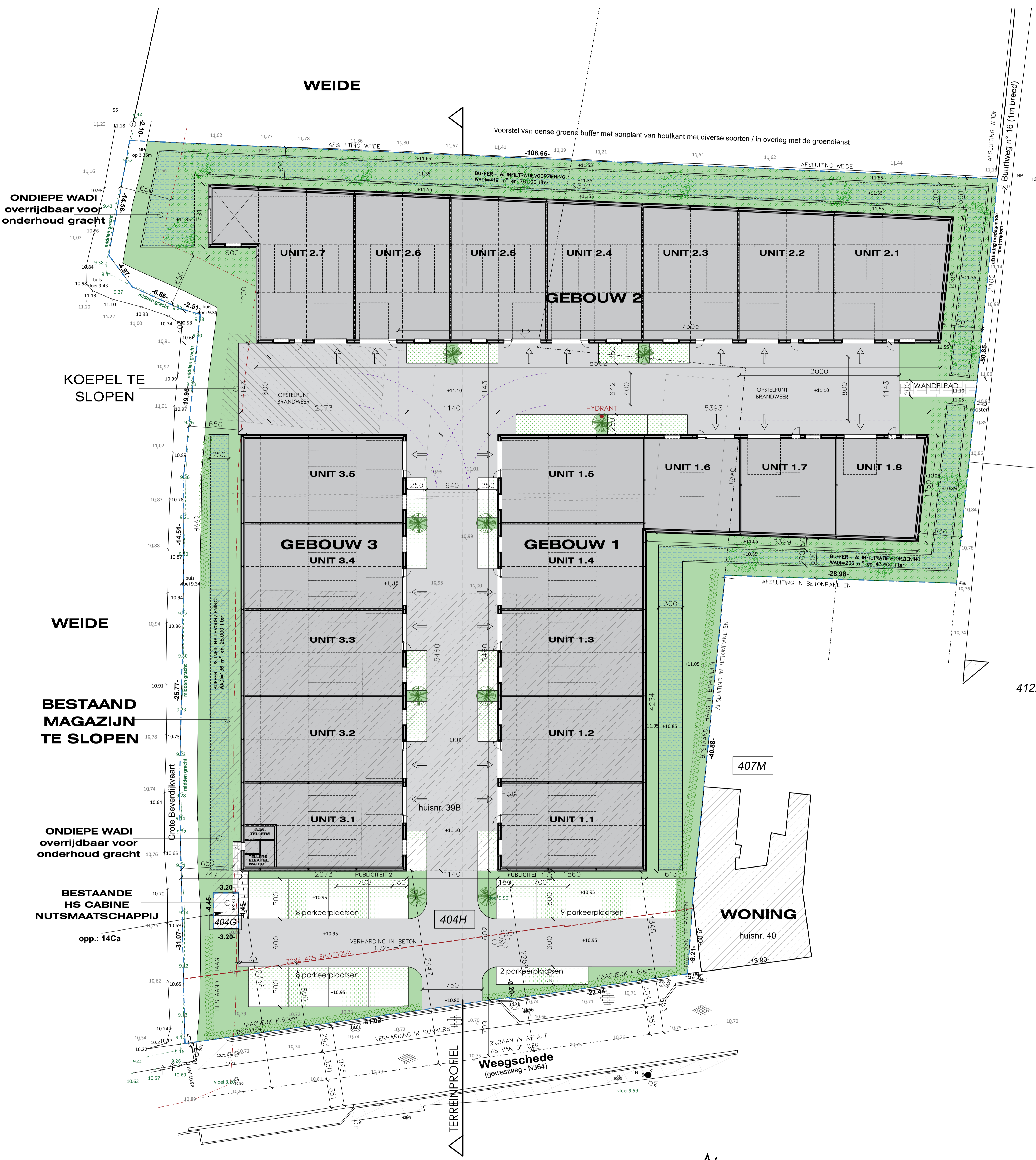
Bijlage: Ontwerpplannen (bron: initiatiefnemer).

432B

412K

407M

404H

WEIDE

WEIDE

BESTAAND MAGAZIJN TE SLOPEN

ONDIEPE WADI overrijdbaar voor onderhoud gracht

BESTAANDE HS CABINE NUTSMAATSCHAPPIJ opp.: 14Ca

**INPLANTINGSPLAN
NIEUWE TOESTAND - schaal 1/200**

TYBERGHEN & PARTNERS - 1507 - 20200612 - OPRICHTEN VAN BEDRIJFSVERZAMELGEBOUWEN - Weegschede 398 te ALVERINGEM

RIOLERINGSPLAN :

Afvoeren riolering diam. min. 110 mm.
 Riolering steeds op bed van gestabiliseerd zand.

- Afvalwater
- Fecaliën
- Hemelwater

Totale dakoppervlakte + verharding = 5.898 m²
 Er wordt 1 hemelwaterput van 10.000 liter geplaatst.

> 5.898 - 60 m² = 5.838 m²

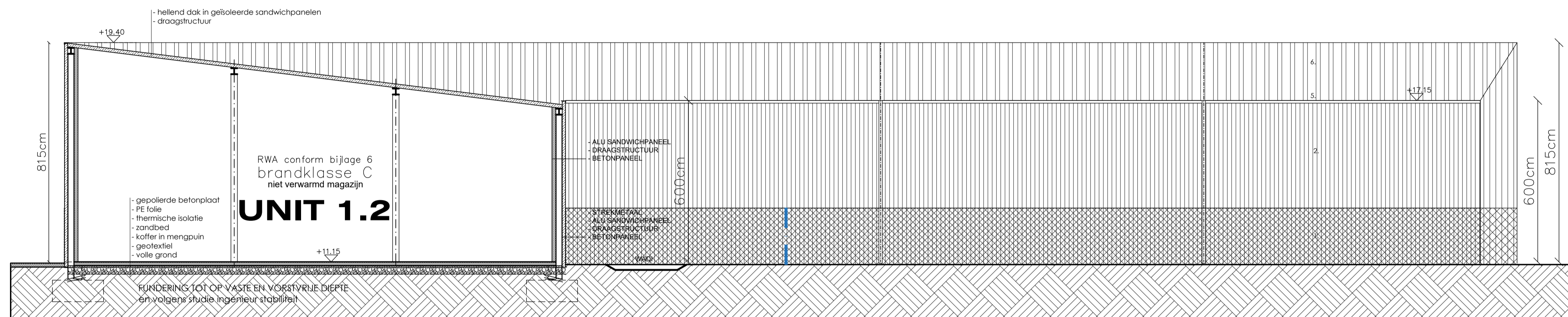
Vereiste buffer- & infiltratievoorziening

- buffervolume : 5.838 x 25 = 145.950 liter
- infiltratie oppervlak : 5.838 / 25 = 233.52 m²

Geplaatste voorziening : Ondiepe wadi met diepte 20 cm

- totaal buffervolume = 146.400 liter
- totaal infiltratieoppervlak = 791 m²

> de voorziening voldoet aan de eisen

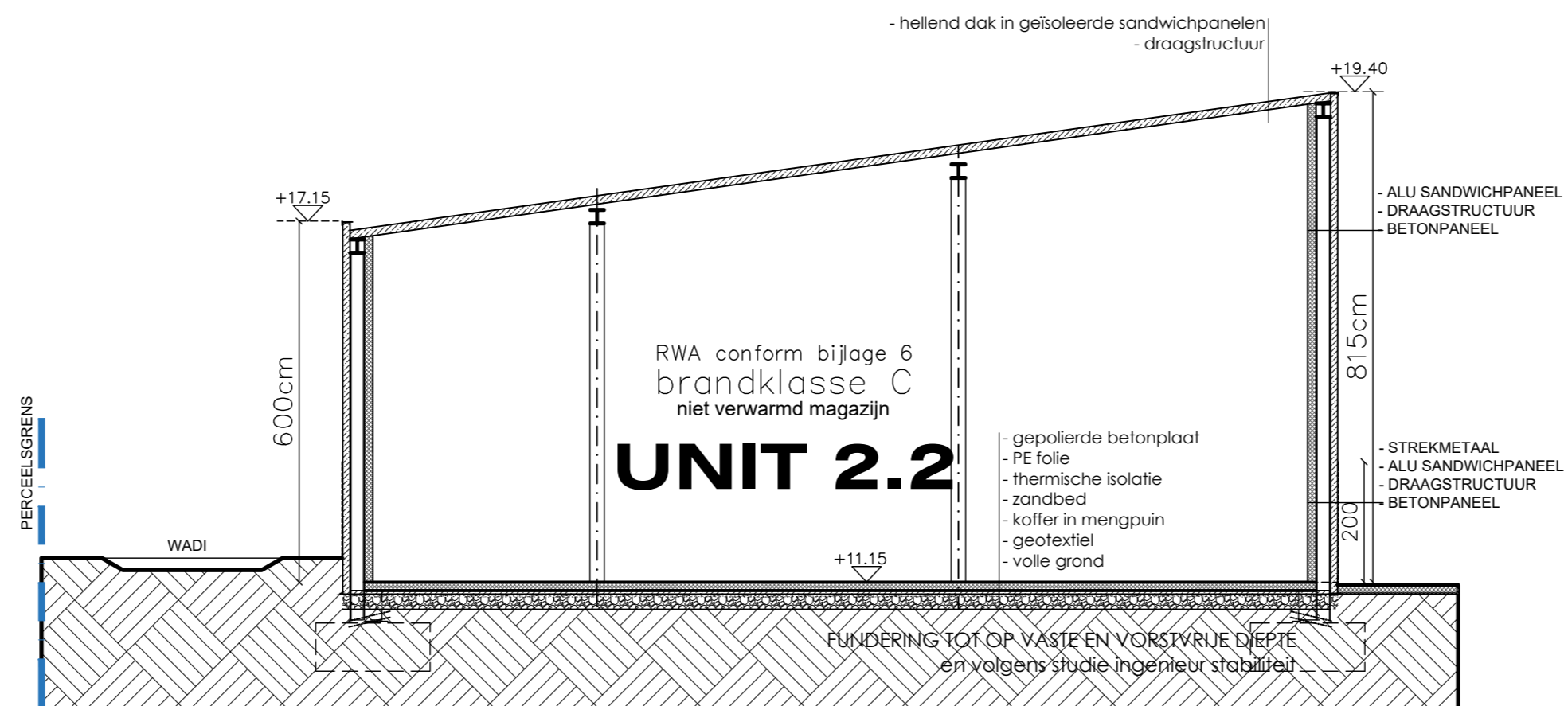

- GEVELMATERIALEN
1. SANDWICHPANEEL RAL 7016 MET BESCHERMING IN STREKMETAAL
 2. SANDWICHPANEEL RAL 7016
 3. BUTTENSCHRIJNWERK RAL 9007 GREY ALUMINIUM
 4. GELAKTE ALUMINIUM DAKRAND, LICHTGRUIS
 5. SECTIONALPOORT RAL 9007 GREY ALUMINIUM
 6. DAKPANELEN RAL 9007 GREY ALUMINIUM

GEBOUW 1

DOORSNEDE AA' NIEUWE TOESTAND

1m 5m 10m **SCHAAL 1/100**

GEBOUW 2

DOORSNEDE BB'

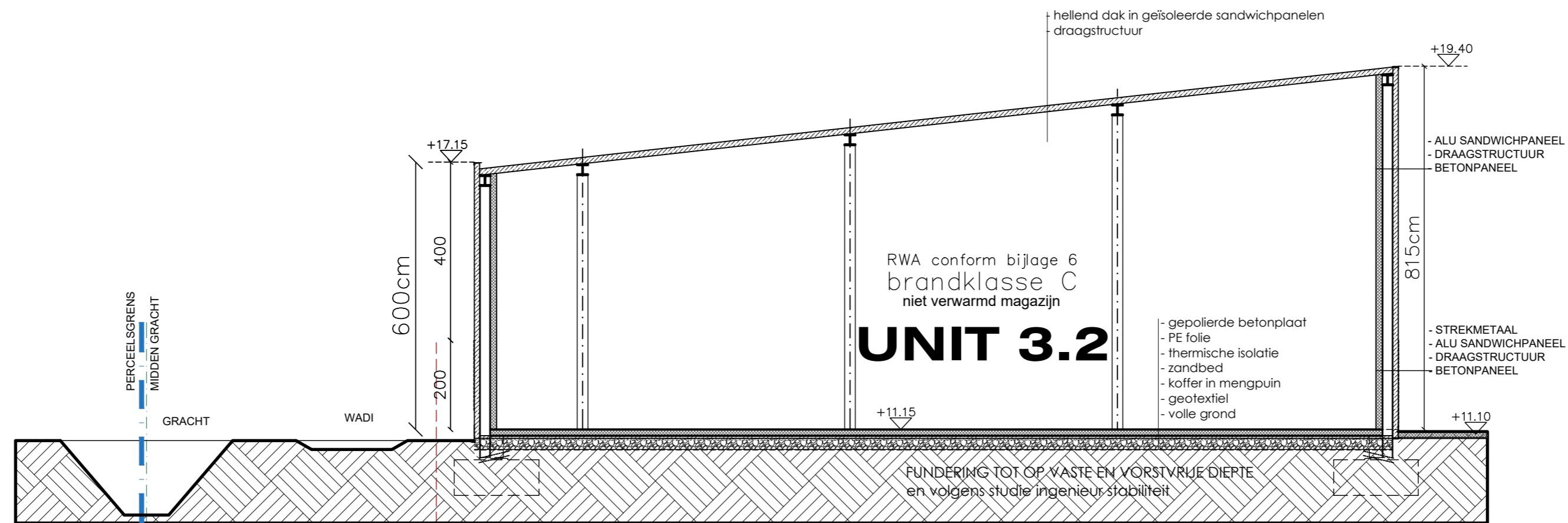
NIEUWE TOESTAND

SCHAAL 1/100

GEVELMATERIALEN

1. SANDWICHPANEEL RAL 7016 MET BESCHERMING IN STREKMETAAL
2. SANDWICHPANEEL RAL 7016
3. BUITENSCHRIJNWERK RAL 9007 GREY ALUMINIUM
4. GELAKTE ALUMINIUM DAKRAND, LICHTGRUIS
5. SECTIONAALPOORT RAL 9007 GREY ALUMINIUM
6. DAKPANELEN RAL 9007 GREY ALUMINIUM

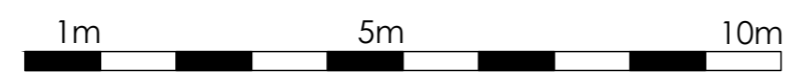

GEBOUW 3

DOORSNEDE CC'

NIEUWE TOESTAND

- GEVELMATERIALEN**
1. SANDWICHPANEEL RAL 7016 MET BESCHERMING IN STREKMETAAL
 2. SANDWICHPANEEL RAL 7016
 3. BUITENSCHRIJNWERK RAL 9007 GREY ALUMINIUM
 4. GELAKTE ALUMINIUM DAKRAND, LICHTGRIJS
 5. SECTIONAALPOORT RAL 9007 GREY ALUMINIUM
 6. DAKPANELEN RAL 9007 GREY ALUMINIUM

SCHAAL 1/100